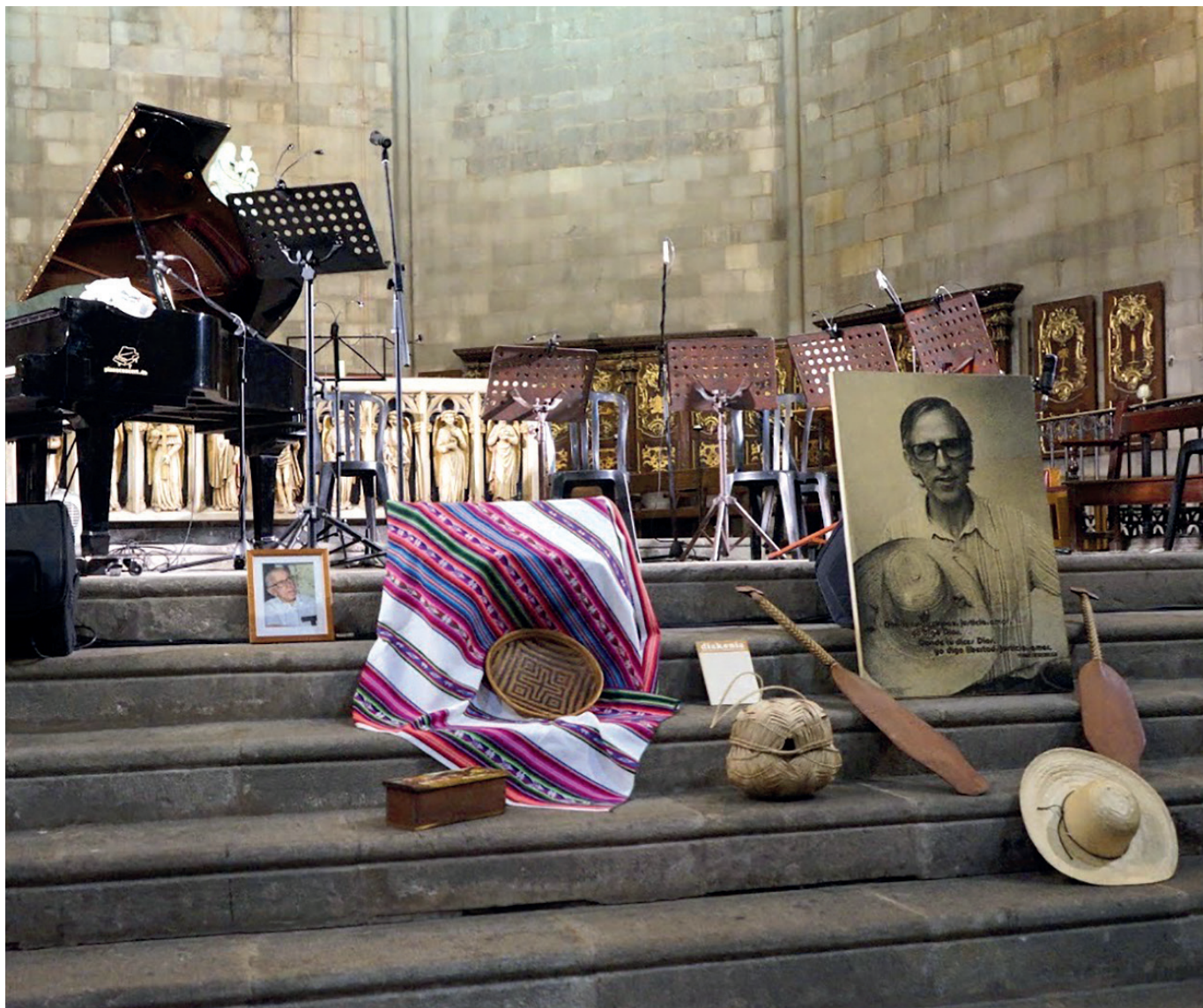

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2155
2,90€ | 10 GENER 2021

Associació Araguaia

Acte a l'església del Pi de Barcelona, organitzat per l'Associació Araguaia, amb motiu del 90è aniversari del bisbe Pere.

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Llegats que perduren

La Fundació Manel Pousa i l'Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga continuen la missió dels seus fundadors

Dones
invisibilitzades
en temps de
pandèmia

El·loc de la Dona

P 16-17

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Llegats per a les noves generacions

Al Primer Pla d'aquest número de *Catalunya Cristiana*, la periodista *free-lance* Carme Escales explica amb afecte com perviu el llegat de dos homes d'Església que moriren l'any passat i que foren referents en la defensa i suport als més vulnerables: el bisbe Pere Casaldàliga i mossèn Manuel Pousa, el Pare Manel.

L'Associació Araguaia posa el seu accent en les causes que defensà Casaldàliga: la lluita pels drets dels indígenes i la supervivència i valoració positiva de llurs pobles i cultures; el compromís amb l'Església dels pobres; el diàleg intercultural i interreligiós; la reivindicació de la dona; la cultura de la Pau; el respecte dels Drets Humans per a tots els pobles i totes les dones i homes; la lluita per l'establiment d'un model econòmic que contribueixi a eliminar les diferències i el suport i defensa d'un model d'agricultura basat en la sobirania alimentària i el respecte del medi ambient.

Pel que fa a la Fundació P. Manel, atén els fills d'aquells que en el seu dia va acompanyar aquest sacerdot diocesà planer i accessible, especialment actiu als barris de Verdum i Roquetes de Barcelona. El P. Manel fins i tot havia casat joves del barri a dins de la presó. La Fundació, a més de donar a conèixer la seva figura, s'està obrint a promoure les economies comunitàries, amb el desig d'incloure noves generacions

d'amics i finançadors del projecte.

No són compromisos propis d'altre temps o unes propostes per a grups nostàlgics. Més que mai les necessitats són vives i poden trobar resposta en les noves generacions. *Millennials compromesos* és el títol d'un article d'Antoni López Tovar a *La Vanguardia* (27/12/2020). És esperançador. Recull el testimoni de quatre joves, tots ells nascuts als anys 90 i compromesos en diverses causes arreu del món: una escola a l'Àfrica construïda per estudiants; atenció directa als positius de coronavirus amb la Creu Roja en un poble de Granada; una organització que recull 800 àpats al mes que són lliurats a un refugi per a dones maltractades; conservació d'espècies en perill al Carib o plans d'adaptació al canvi climàtic, entre d'altres. Un d'aquests joves, el Diego, diu: «En la nostra generació i en les més joves no tenim al cap aquells dogmes que diuen que es fa impossible el canvi» i posa aquest exemple: «L'agricultura industrial convencional química té mig segle. Però no és l'única alternativa, ja que s'havia fet un altre tipus d'agricultura durant milers d'anys.» I l'Alèxia afegeix: «La meua generació és molt més oberta (...) en qüestions com la immigració i molt més conscienciada ecològicament i mediambientalment.» En el fons, treballen per les mateixes causes que ompliren de sentit la vida de Pere Casaldàliga i del P. Manel.

Contingut

- 03**
Editorial
- 05**
La setmana
- 06**
Opinió
- 08**
En primer pla
- 13**
Vida eclesial
- 23**
Opinió
- 24**
Reportatge
- 28**
Carta dominical
- 30**
Bíblia
- 32**
Litúrgia
- 34**
Espai lectors
- 36**
Societat
- 46**
Agenda
- 47**
Des del carrer

Entrevista a Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida

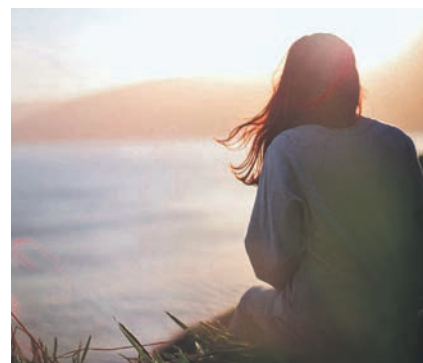

PÀGINA 36-37

24-27
«100 pessebres al Vaticà»

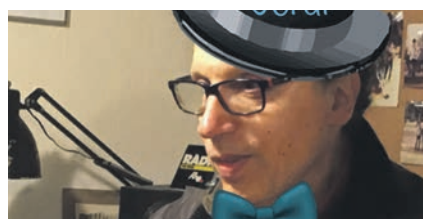
El coratge de la paraula al servei de la veritat

PÀGINA 18-19

Mn. Isaïes Riba, In memoriam

PÀGINA 40

47
Jordi Roura, membre del grup Ara Va de Bo

La setmana en tuits

FERRAN BUSQUETS @FERRANB

Director d'Arrels Fundació

Aquest Nadal i Sant Esteve no hem fet dinars familiars i cadascú ho ha fet a casa seva. Tenim un avi i una àvia de risc pels dos cantons. Avui una persona de la família ens ha dit que ha donat positiu de Covid-19. Sort que hem estat prudents

GUILLEM PURSALS @GPURSALS

Polític

Rabins, el papa de Roma, l'arquebisbe de Canterbury, muftís... totes les principals autoritats religioses han demanat que la gent es vacuni. Després hi ha gent que nosequè de religió i ciència

JORDI GRAUPERA @JORDIGRAUPERA

Filòsof

Avui, a totes les esglésies (catòliques) del país (i del món) s'ha llegit en veu alta un dels textos més bonics i misteriosos de la història, el principi de l'evangelí de sant Joan, que diu: «Al començament, existia la Paraula i la Paraula estava amb Déu, i la Paraula era Déu.»

LLUÍS VIDAL @VIDAL_LLUIIS

Diacon del bisbat de Vic

El «gràcies a Déu» de l'Araceli és una frase feta però a la vegada és molt més. És la fe que tot allò de bo que ens passa a la vida té com a principi i font Déu que ens estima, que se serveix de persones, fets i coses per fer el bé

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Música sense fronteres

Hem celebrat la festa de l'Epifania, la manifestació del Déu fet home a tots els pobles. Ho intentem reflectir sempre a través de propostes musicals que miren al món, a tots els pobles i les cultures d'Orient i Occident. Per exemple, oferim música italiana cada dissabte de 20.15 a 21 hores, mitjançant l'espai *Momenti della canzone italiana* amb Maria Rosa Monferrer i Joan Pallarès, com també temes francòfons immediatament després, de 21 a 22 h, en el programa *Oh la la, la musique* amb Rafel Corbí.

D'altra banda, molts gèneres ens obren a totes les sensibilitats. El jazz mostra el seu dinamisme i la seva creativitat igualment els dissabtes, habitualment de 15 a 18 hores amb Joan Trias i Mercè Raga. I la música clàssica té, entre altres moments, un racó privilegiat els diumenges de 20.15 a 21 hores, a través de l'espai *La cantata del diumenge*, amb obres litúrgiques de Bach presentades per Josep Miquel Serra. A més, seguim cada dia amb la nostra fórmula, de casa nostra i d'arreu del món, amb la varietat que dona María Sierra Rodríguez. Arribem a moltes persones diverses.

Zoom

EDUARD BRUFAU

El diumenge 27 de desembre els diversos països de la Unió Europea van començar a vacunar la població contra el virus del Covid-19. Els primers a rebre-la ara per ara són les persones d'edat avançada i el personal sanitari. Tot i que encara estem lluny d'una normalització total, per la qual cosa no es pot abaixar la guàrdia, la vacunació és el primer pas necessari per al control de la pandèmia.

L'efemèride de la setmana

18 de gener del 1140: el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, cedeix a l'abat Sanç de Fontfreda, les terres per bastir el monestir de Santa Maria de Poblet.

LA SAL DE LA TERRA

Persona i treball digne

JOSEP ORIOL PUJOL I HUMET
 Director General de la Fundació
 Pere Tarrés

El treball, a més de ser un dret, és un espai de realització i creixement personal. La societat és conscient de la importància que les persones en «edat laboral» tinguin una feina dignament remunerada i estable. Però més enllà de l'accés a un lloc de treball, és important veure'n les condicions. Tots considerem denunciàble quan l'empleador, de forma proactiva, no tracta bé les persones i no els facilita unes condicions dignes per poder realitzar la funció encomanada. Els sindicats, la legislació i la inspecció laboral vetllen per a això, amb més o

menys èxit, i la gran majoria som sensibles quan objectivament les condicions no són les mínimes exigibles. Voldríem desvelar al lector aquell maltractament laboral per omissió, potser menys habitual en l'àmbit empresarial en què per interès econòmic s'analitza més la productivitat de cadascú. Ens referim a aquelles persones que objectivament no tenen prou feina com per justificar la jornada laboral o, si en tenen, és perquè se l'han autoadjudicat però aquesta és de poca utilitat i, en cap cas, és supervisada ordinàriament per un cap amb criteri. Podríem pensar en aquell funcionari en una oficina que ha perdut rellevància dins els serveis de l'administració o que, sense pressupost, va cada dia a treballar però no té gaire què fer.

Determinats serveis de la nostra Església, no tenen persones també

en aquestes condicions? No hi ha qui va ser contractat perquè «és molt bona persona i ho va demanar...» i han canviat les circumstàncies del projecte, ha marxat qui el liderava i s'hi ha quedat sense res a fer? No tenim contractat qui no s'ha supervisat mai i quan ens adonem del que fa el qüestionem radicalment? La situació és responsabilitat seva o dels que tenen la direcció del seu suposat lloc de treball?

Atenció, no deixa de ser un maltractament i pecariem d'omissió si ho deixem cronificar. Fins i tot, per al bé de la persona, malgrat que puguin generar-se moments de tensió, cal abordar-ho, prendre decisions, reubicar, acomiadar, omplir de contingut el lloc tot evitant relacionar-nos-hi a batzegades. I un cop provocat el canvi, seguir-ho amb la regularitat a què tot treballador té dret.

No tenim contractat qui no s'ha supervisat mai i quan ens adonem del que fa el qüestionem radicalment?

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalc

L'actual pandèmia per coronavirus va començar a la Xina, si bé finalment ha colpit sobretot els països occidentals, mentre que sembla haver estat més limitada en zones com l'Àfrica o la mateixa Àsia. Poden haver-hi influït factors molt diversos, com l'estil de vida o el tipus d'organització política. Probablement, no tenim prou informació per treure'n conclusions segures. Tanmateix, hi ha alguns casos que fan pensar, com els de Corea del Sud o Japó, països amb règims democràtics en bona part comparables als nostres.

Ha estat força comentada una explicació que es va donar al Japó per explicar l'escassa difusió del virus en aquell país. Un alt responsable polític va parlar de *mindō*, un terme japonès que significa, pel que sembla, tarannà personal

MIRADA AL MÓN

«Mindō»

o també nivell cultural. Amb això volia indicar que els ciutadans havien seguit des del primer moment, de forma voluntària i generalitzada, les indicacions sanitàries i totes les precaucions necessàries, no pas per imposició de les autoritats ni per por, sinó per la seva consciència social.

En els nostres països occidentals, les mesures restrictives han estat acollides sovint com a imposicions arbitràries, que si de cas s'han obeït tan sols davant l'amenaça de multes i sancions. L'experiència

Ningú no pot veure's tan sols com a subjecte de drets i oblidar la seva responsabilitat social

d'aquests temps ens fa veure que la lloable conquesta de llibertats individuals no ha anat prou acompanyada de la necessària responsabilitat col·lectiva.

La pandèmia ha posat en evidència que vivim en un món global, on les accions de cadascú tenen conseqüències directes en la vida dels altres. Ningú no pot pensar en ell mateix com un individu aïllat, independent de la societat de la qual forma part. Ningú no pot veure's tan sols com a subjecte de drets i oblidar la seva responsabilitat social. El filòsof alemany d'origen coreà Byung Chul-Han, comentant aquesta situació, conclou: «La pandèmia ens ensenya què és la solidaritat. Una societat liberal necessita una *nosaltres* fort. Altrament, es desintegra en una col·lecció d'egos.»

UN NOU LLINDAR

Som terra sagrada, Déu ens habita!

Hem nascut de Déu i la nostra vida, pel baptisme, ha quedat unida i configurada a ell

**SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA**
Bisbe de Mallorca

Néixer. Obrir els ulls a la llum, a la vida. Quina meravella! La nostra persona, petita, feble, ja és un projecte de futur, un signe d'esperança. Es neix en una casa, però ens és regalada una família. Es neix en un poble, però ens són donats una comunitat humana, uns veïns, uns amics, un entorn humà necessari on desenvolupar-se i esdevenir un membre viu de la societat, una persona adulta. Néixer, doncs, és l'inici, la porta per la qual s'entra a la vida. Una vegada introduïts, convé no perdre mai de vista la trajectòria ni abandonar el camí començat. Es tracta de ser-hi fidels.

Els qui descobreixen que Jesús és important i estimen entranyablement la vida saben que aquesta és un do de Déu i també saben que poden rebre una vida nova que els capacitarà molt més i podran entrar a formar part d'una família més ampla i extensa que els farà descobrir que l'amor és universal i no té límits, que Déu és amor i ens habita. Aquesta família més ampla és l'Església, de la qual formem part tots els batejats. En rebre el baptisme som incorporats a aquesta comunitat, família de famílies, petita Església domèstica, on rebem la missió de viure i donar a conèixer Jesús i l'Evangeli. Per això, la vida cristiana és un procés que dura tota la vida.

Som terra sagrada, terra habita-

da per Déu. Hem nascut de Déu i la nostra vida, pel baptisme, ha quedat unida i configurada a ell. D'aquí prové la nostra màxima dignitat, la de ser fills de Déu, a qui —gràcies a Jesús— podem anomenar amb tota confiança «Pare!». Des del baptisme i a la llum del de Jesús, podem entendre els aspectes clau de la nostra vocació cristiana enmig del món en els mateixos termes d'identitat i de missió. El seu encàrrec segueix sempre actual i ens convida a ser una «Església en sortida»: «Aneu a tots els pobles i feu-los deiebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat» (Mt 28,19-20).

La identitat de Jesús s'entén des de la seva intimitat filial amb el Pare i de la qual neix la seva experiència de fraternitat, es a dir, ser-per-als-al-tres. La predicació del Regne de Déu és una sintonia entre aquestes dues realitats fonamentals. Així, la nostra identitat de batejats es realitza entre el ser-per-a-Déu i el ser-per-als-al-tres, una vocació a irradiar l'amor de Déu mitjançant el seguiment de Jesús i la transmissió de la seva mateixa experiència filial i fraternal. Aquest és el valor més preuat, la predilecció que ens fa testimonis del Ressuscitat per anar construint dia a dia una humanitat de germans.

Tresor que continua bategant per a la Humanitat

La Fundació Manel Pousa i l'Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga esperonen la missió de dos homes referents en la defensa i suport als més vulnerables

El 8 d'agost i el 9 de setembre d'aquest 2020 en què hem vist marxar tantíssima gent, amb un mes i un dia de diferència, marxen també cap a la seva vida eterna Pere Casaldàliga, amb 92 anys, i Manel Pousa, amb 75. Dues vides extraordinàries per la seva dedicació a qui més mancava de mitjans, recursos o fortuna, també als qui patien injustícia d'una manera o altra.

Manel Pousa i Pere Casaldàliga van ser impuls i punt de partida d'unes missions. Eren la cara visible, cadascun, d'un engranatge humà compromès amb la seva dedicació: la Fundació Pare Manel i l'Associació Araguaia, que continuen ara fent camí orfes de dos referents inoblidables per a qui els varen conèixer, a ells o la seva tasca, però no orfes de missió ni compromís. El llegat de Casaldàliga i Pousa és la llum d'una tasca que segueix l'empremta iniciada per ells. No aturar-la és un homenatge, i la justícia que les seves causes sí que podran rebre.

Qui són i què fan els qui hereiten els seus llegats? L'Associació Araguaia dona a conèixer la figura de Pere Casaldàliga en totes les seves vessants, posant l'accent en

Reunió de treball de l'Associació a Sao Felix do Araguaia amb el bisbe Casaldàliga. Any 1996.

MARITXU AYUSO
«El llegat de Pere Casaldàliga és tan senzill i complex com la seva obra»

les seves Causes. Aquesta va ser la condició que ell mateix va posar quan es va crear l'associació que, de fet, va néixer perquè un grup de persones que havia conviscut amb Casaldàliga a Sabadell i el coneixia molt bé, més d'altres que avui són part del secretariat de l'associació, volien proposar Pere Casaldàliga com a Premi Nobel de la Pau, que fos reconeguda la seva tasca amb els més desfavorits a l'Amazònia Legal al Brasil. D'això, en fa 32 anys. «Casaldàliga ho va acceptar, amb la condició que fos una eina per donar a conèixer i treballar per les causes. Però veient que aquell any l'hi havien donat a Rigoberta Menchú, per la mateixa lluita, i que en els nostres estatuts es preveia donar a conèixer la figura i l'obra de Pere Casaldàliga, vam continuar divulgant les seves causes i lluites, sempre amb el seu acord i orientació», explica Maritxu Ayuso, membre de l'Associació Araguaia. Té uns 2.000 socis i sòcies, 150 dels quals hi col·laboren, a més, amb una aportació econòmica, i un secretariat permanent de 12 persones, totes voluntàries, l'encapçala.

Després de la marxa de Pere Casaldàliga, l'associació no es planteja canvis, «sí tot allò que

ens pugui fer més responsables en la lluita per fer realitat el seu llegat. Ens sentim molt agraïts i compromesos de poder continuar treballant per les seves Causes i difondre-les arreu del món», diu Ayuso. Quan parla de les Causes de Pere Casaldàliga, ho fa amb majúscules: «Causes universals que són imprescindibles per aconseguir un món més just i una humanitat més humanitzada. Com deia sempre el Pere, "humanitzar la humanitat practicant la proximitat".» Les Causes de Pere Casaldàliga són universals, i les resumeix en: la lluita pels drets dels indígenes i la supervivència i valoració positiva de llurs pobles i cultures; el compromís amb l'Església dels pobres; el diàleg intercultural i interreligiós; la reivindicació de la dona; la cultura de la Pau; el respecte dels Drets Humans per tots els pobles i totes les dones i homes; la lluita per l'establiment d'un model econòmic que contribueixi a eliminar les diferències i el suport i defensa d'un model d'agricultura basat en la sobirania alimentària i el respecte pel medi ambient. Maritxu Ayuso: «Estem molt a prop de moviments socials, comunitats de base, bisbes, indígenes, contra la terrible política genocida de persones, pobles i de la mateixa selva que està duent a terme Bolsonaro al Brasil.» I afegeix: «A Catalunya també treballem amb col·lectius que lluiten i defensen la vida, els drets humans, l'ecologia i una manera diferent de fer Església.»

La seu de l'Associació Araguaia amb el bisbe Casaldàliga és a Barcelona, des d'on organitzen campanyes anuals de sensibilització sobre alguna de les Causes de Pere Casaldàliga. «Durant 10 o 20 dies, una persona convidada, normalment del Brasil, recorre poblacions de Catalunya fent xerrades sobre el tema concret de l'any. També es fan xerrades en col·legis i a diferents col·lectius, i exposicions itinerants», detalla Ayuso. Cada any presenten l'Agenda Llatinoamericana, amb una petita xerrada sobre el tema de l'any. Recentment han fet la Campanya Covid Sao Félix

do Araguaia. Amb l'oenagé ANSA, que va impulsar Pere Casaldàliga fa 40 anys, han creat el projecte *Cesta Básica*, per als camperols, i han recollit diners per al manteniment de l'Arxiu de la Prelatura de Sao Félix, per la difícil situació fruit del Covid-19. Des d'ANSA es fa la part del treball més social de l'Església de Sao Félix i són també interlocutors i cooperadors de l'associació la Prelatura de Sao Félix i diversos moviments socials del Brasil. «El llegat de Pere Casaldàliga és tan senzill i complex com la seva obra, és molt profund», afirma Ayuso. «Això ens compromet moltíssim, i continuem amb molta força i il·lusió.»

Quatre vegades l'any, l'associació emet una circular impresa en paper, són molt actius a les xarxes socials (Facebook, Twitter, web i blog), i cada 15 dies envien notícies via Whatsapp. Pendants de com evoluciona la pandèmia, tenen pre-

SANDRA PARDO
«Atenem fills d'aquells
nens que va atendre
el Manel»

Fundació Pare Manel

vista l'organització, l'any vinent, d'un homenatge a Pere Casaldàliga. En aquesta nova etapa, l'associació està obrint nous camps i força tasques, que amplien les ja existents, diverses formes de col·laborar-hi, nous camins per aconseguir les preuades fites del nostre bisbe. www.araguaia.pangea.org

Els barris del Manel Pousa

Al local de la Fundació Pare Manel, ubicat a la Via Favència, al districte barceloní de Nou Barris, l'activitat també continua, malgrat que el carisma del Manel Pousa ja no es passeja pel carrer, on tothom el recorda. Roquetes i Verdum són els barris que Manel Pousa deia que li havien robat el cor. Els va conèixer als anys 50, amb només 14 anys, com a catequista dels Maristes. Portava entrepans i còmics, amb el Carles Flavià, als joves del Verdum, barriades on l'heroïna havia fet tant de mal. Més tard, ja com a capellà, el Manel s'hi va acabar vinculant a través de la parròquia de Sant Sebastià.

Sandra Pardo, filla del Verdum, que ara té 46 anys, recorda molt bé aquell capellà que repartia lots de menjar i roba per als veïns més pobres. Aquell pare Manel la va confessar abans de fer la Comunió. I als anys noranta li va proposar ser voluntària de la fundació, fent classes de reforç als xavals del barri que tenien més dificultats a classe. D'allò ja en fa 20 anys, i avui la Sandra presideix la Fundació Pare Manel, on treballen 28 persones. «Atenem fills d'aquells nens que va atendre el Manel», explica la Sandra.

Verdum i Roquetes han estat sempre els barris des dels quals ha irradiat l'acció d'aquest capellà diferent, accessible, que havia fins i tot casat joves del barri a dins de la presó. «Manifestava la laïcitat de l'entitat, alhora que mostrava una gran experiència d'espiritualitat. A la presó repartia rosaris i estampes a la comunitat llatinoamericana i els confessava, si l'hi demanaven», explica Sandra Pardo.

«Haver de deixar de celebrar l'única missa que havia continu-

at fent els darrers anys, al barri de la Trinitat Vella, per causa del confinament per la pandèmia, l'havia tocat molt», expressa el director de la fundació, Xavi Capdevila.

Però la gran acció de Manel Pousa, la seva pràctica religiosa més popular, coneguda i estimada, era al carrer, amb la gent, i especialment amb la gent necessitada. «El Manel, amb la Lluïsa, una monja obrera, xaveriana, que va morir l'any 2011, van aixecar tot això, organitzant espais d'oci i lleure, esport i reforç escolar, adreçats a la infància i la joventut, però tenint molt en compte les famílies dels infants i joves d'aquells barris atesos», expliquen. La fundació, a més, forma part de la xarxa de serveis socials de la ciutat, com a centre obert.

El Manel tenia les històries de la gent al cap. Caminaves amb ell pels carrers de Verdum i Roquetes, i la salutació, els somriures, la conversa eren constants, de veí en veí. Durant 30 anys, havia anat a la presó a visitar gent del barri. «Ni millors, ni pitjors que jo —deia—; persones.» «Hi anava a escoltar les persones. Era un Quixot», diuen els qui hi treballaven colze a colze.

Ara, tot el que es feia es continua fent, gràcies a una important xarxa solidària de persones voluntàries (més de 60), empreses o particulars, administracions i fundacions, entre altres suports que el Manel s'havia sabut guanyar amb el seu carisma. «La gran visibilitat que aportava ell amb la seva manera de ser i apropar-se als altres, un estil de proximitat que havia generat, sent present en actes benèfics com tornejos de dòmino i bridge, festes a Luz de Gas, la gran festa «Guanya't el cel», i venent la loteria per Nadal, això és el que ens mancarà, però intentarem anar a tot arreu on ens convidin», diu la presidenta. La fundació s'està obrint a promoure les economies comunitàries, amb el desig d'incloure noves generacions d'amics i finançadors del projecte que continuarà portant en la seva ànima el nom i el record de Manel Pousa. www.paremanel.org.

Foto: Manel Pousa ajudant infants del centre obert de la Fundació Pare Manel, en unes colònies d'estiu celebrades a la Garrotxa.

SABER ESCOLTAR

Claus i anècdotes

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

Un locutor professional, catòlic i professor de *Lectura de la missa* publica un text interessant sobre com els lectors han de proclamar la Paraula. En primer lloc, recorda que la missa es divideix en *Litúrgia de la Paraula* i *Litúrgia de l'Eucaristia*. Són dues parts fonamentals que cal llegir amb respecte i dignitat. No es pot oblidar que allò que es llegeix és *Paraula de Déu*.

Aquest locutor recorda la gran importància de la locució, per tal d'arribar al receptor i tenir en compte que la paraula de Déu sigui compresa. A més, diu que el lector de les misses ha de fer el mateix que Jesús a la sinagoga de Cafarnaüm i ha de procurar fer-ho tan bé com Ell ho feia. No es llegeixen simplement textos d'altres temps, sinó

missatges de Déu per avui i per a la nostra vida. Per això, hi ha dues coses importants: la projecció de la veu i la vocalització correcta. I cal també conèixer els conceptes clau religiosos.

S'ha d'estar tan a prop com sigui possible del presbiteri. I hem de fer la reverència a l'altar que representa Crist. Hem d'arribar a l'ambó amb el text llegit en veu alta (almenys dues vegades). El micròfon ha de ser a un pam de la boca. No cal llegir allò que està en vermell. S'ha de començar la lectura amb calma, sense precipitació, amb bona entonació, agafar aire al començament, no abaixar el cap i obrir bé la boca.

La lectura suposa el manteniment de la il·lusió, puix que prestem la nostra veu i servim la comunitat

cristiana; el to ha de ser amable. Si errem en una paraula, ens pot passar, el més correcte és detenir-se un moment i tornar-la a llegir amb calma; no cal demanar perdó i després també s'han de tenir en compte els signes de puntuació. Dues anècdotes: hi ha una lectura de sant Pau que diu al seu deixeble: «Reprèn, anima'l» i un lector no va veure l'apòstrof i la frase va quedar així: «Reprèn, animal.» Existeix el cas d'una senyora de noranta anys que, en una parròquia, era qui llegia millor.

La lectura suposa el manteniment de la il·lusió i el to ha de ser amable

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Vaig copiar les seves darreres paraules en anglès, *God is with me* («Déu està amb mi»). Aquella família resava el Rosari cada dia en tres idiomes. Es va acomiadar de la seva mare en la llengua que tots dos feien servir entre ells.

El seu testimoni cristià, ja detingut, no va acabar aleshores. Els milicians que se'l van endur, durant el recorregut fins a una pineda de Santa Coloma de Gramenet, el devien sentir. No els va amagar els seus ideals cristians i va tractar amb entusiasme de convèncer-los.

Es va atrevir a dir-los: «Em dol que em mateu, perquè la vostra acció serà un pecat pel qual us condemnareu... però demanaré a Déu que us perdoni. Jo us perdono. Visca Crist Rei!»

Cinc trets i el de gràcia. Tot va acabar en aquell moment, o més

A PROPÒSIT DE...

Joan Roig i Diggle (2)

aviat va començar.

Pertanyia al moviment FJCC (Federació de Joves Cristians de Catalunya). Vaig imaginar si alguna vegada havia estat a Aiguafreda de Dalt. Em diuen que no, que la seva edat i la feina, només li permetien moure's pel Maresme. Em vaig interessar pel lloc perquè durant 38 anys vaig viure il·lusionat la meva vocació sacerdotal, especialment dedicat a la joventut.

Ho consulto i sí, en aquella església o als voltants, a la nit i d'amagat, es trobaven i hi celebraven missa («L'església clandestina a Catalunya durant la guerra civil»). També Josep

De la FJCC van ser assassinats uns 300 membres

Benet parla en les seves memòries d'aquestes santes aventures. Ara entenc que aquest polític, al cap dels anys, un dia volgués parlar amb mi i interessar-se per on vivia i quins ideals em movien.

Amb alegria explico que per allà, cada Dijous Sant a la nit, durant molts anys, meditàvem l'agonia del Senyor a Getsemaní. Sé que aquesta contemplació impactava i que no s'oblidava.

D'ara en endavant, aniré amb una altra actitud per aquests llocs.

El que és important no són les pedres arqueològiques del lloc, superen els fets que van afavorir tants màrtirs. Llegeixo que, d'aquesta associació cristiana, en van ser assassinats uns 300 membres. Que des de l'Eternitat, amb Joan Roig, ens estimulin a sortir de la mediocritat imperant.

Vida eclesial

Aquesta setmana informem de l'Any Família Amoris laetitiae convocat pel Papa, visitem el Lloc de la Dona, els maristes parlen dels abusos sexuals a menors i Teresa Solà reflexiona sobre la veritat

La iniciativa assenyalava el 5è aniversari de l'exhortació «Amoris laetitia»

El Papa convoca un any especial dedicat a la família

VATICAN NEWS
Ciutat del Vaticà

El 19 de març del 2021 es complirà el cinquè aniversari de la publicació de l'exhortació apostòlica *Amoris laetitia* sobre la bellesa i l'alegria de l'amor familiar, fruit de les dues assemblees del Sínode dels Bisbes. Per això, aquell dia el Papa inaugurarà l'Any Família *Amoris laetitia* que conclourà el 26 de juny del 2022 en la 10ena Trobada Mundial de les Famílies a Roma, en la qual es farà present Francesc. Amb motiu d'aquest any especial, el Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida proposa iniciatives espirituals, pastorals i culturals per acompanyar les famílies davant dels desafiaments del nostre temps i per donar suport a les parròquies, diòcesis, universitats i associacions en la celebració d'aquest any.

«L'experiència de la pandèmia», es llegeix en el comunicat del Dicasteri, «ha posat en relleu el paper central de la família com a Església domèstica i ha subratllat la importància dels vincles entre les famílies». A través de les diferents iniciatives de caràcter espiritual, pastoral i cultural previstes a l'Any Família *Amoris laetitia*, el Papa «s'adreça a totes les comunitats eclesials del món, i exhorta cada persona a ser testimoni de l'amor familiar».

El Dicasteri posarà a disposició «eines d'espiritualitat familiar, de formació i acció pastoral sobre la preparació al matrimoni, l'educació en l'afectivitat dels joves i la santedat dels cònjuges i de les famílies que viuen la gràcia del sagrament en la vida quotidiana». A més, s'organitzaran simposis acadèmics internacionals «per aprofundir en el contingut i les implicacions de l'exhortació apostòlica en relació amb qüestions de gran actualitat que afecten les famílies d'arreu del món».

De cara a la inauguració el proper 19 de març, el Dicasteri vaticà ha preparat un fulletó informatiu que es pot descarregar del lloc www.amorislaetitia.va. Desenvolupat en cinc idiomes, anglès, francès, espanyol, portuguès i italià, s'actualitzarà amb les propos-

Un aspecte que sorgeix en el context de l'Any Família «Amoris laetitia» és el desig d'una major participació dels matrimonis en les estructures diocesanes i parroquials

Tot un any per celebrar la bellesa i l'alegria de l'amor familiar.

tes i iniciatives que es faran gradualment durant aquest any especial.

A l'exhortació de Francesc, de la qual se'n vol difondre el contingut, s'expressen els objectius de l'Any. El primer és «fer experimentar que l'Evangeli de la família és alegria que omple el cor i la vida tota». Una família que descobreix i experimenta l'alegria de tenir un do i ser al mateix temps un do per a l'Església i la societat «pot arribar a ser una llum en la foscor del món». Un segon objectiu és proclamar el valor preciós del sagrament del matrimoni que «té en ell mateix una força transformadora de l'amor humà». I també: «Fer a les famílies protagonistes de la pastoral familiar» i als joves «conscients de la importància de la formació en la veritat de l'amor i de l'entrega d'ells mateixos». Finalment, es convida a ampliar, en el decurs de l'Any, la mirada i l'acció de la pastoral familiar perquè esdevingui transversal, per

Alejandra Inés Arias

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Dues lògiques

En una homilia a Santa Marta, el Papa un dia va comentar l'evangelí de la multiplicació dels pans de sant Mateu (14,13-21). Va subratllar que a l'arrel del miracle hi ha dues lògiques ben diferents.

La primera, la lògica humana, «objectiva», que és la dels apòstols, fa així: la gent té gana però és culpa seva perquè no han estat previsors; el problema no és nostre; per això que s'es-pavilin; que vagin a comprar-se aliments.

La segona, la lògica de Jesús, és una altra de ben diferent: la gent té gana, vosaltres teniu alguna cosa per compartir, doncs compartiu amb ells el poc que teniu! No els jutgeu, estimeu-los! Si compartiu, el pa es multiplicarà més enllà de la vostra lògica «objectiva».

Quan multiplica Déu els pans? Quan hi ha algú que és generós, que té compassió dels altres i comparteix el poc que té, Déu fa la seva part. Si nosaltres compartim el que és poc, Déu hi posa el que és molt. Si nosaltres sumem, per poca cosa que sigui, Déu multiplica aquesta poca cosa a mans plenes.

En canvi, sempre que som avars, que judiquem els altres, que som incapaços de compartir, Déu no actua: els pans no es multipliquen. Déu se serveix de les persones generoses per ajudar els altres. En canvi, si un és incapaç de donar el seu poc, Déu no pot mostrar la seva abundor i generositat.

JOSEP M. MASSANA

incloure tots els components de la família.

Un aspecte particular que sorgeix en el context de l'Any Família *Amoris laetitia* és el desig d'una més gran participació dels matrimonis en les estructures diocesanes i parroquials per establir la pastoral familiar i un aprofundiment en la formació dels agents pastorals, seminaristes i sacerdots perquè, treballant amb les famílies, estiguin a l'alçada dels desafiaments del món actual.

En darrer lloc, serà important «promoure a les famílies la seva natural vocació missionera creant moments de formació per a l'evangelització», en ocasions com la formació per als sagraments dels nens, casaments, aniversaris o moments litúrgics importants.

Vacunes per a tothom

Les vacunes s'han desenvolupat

com un bé públic i s'han de proporcionar a tothom de manera justa i equitativa, donant prioritat als qui més les necessiten. És el que destaquen la Comissió Vaticana Covid-19 i l'Acadèmia Pontifícia per a la Vida, en un document conjunt en el qual subratllen el paper fonamental de les vacunes en la derrota de la pandèmia.

Fent-se ressò del missatge de Nadal del Papa, el text insta els líders mundials a resistir la temptació d'adherir-se a un «nacionalisme de la vacuna» i als estats nacionals a cooperar.

Donada la seva funció, subratlla el document, és molt apropiat interpretar la vacuna, «com un bé al qual tothom té accés, sense discriminacions, segons el principi del destí universal dels béns, també esmentat pel papa Francesc». El text també recorda que el rebuig de la vacuna pot suposar un risc per als altres.

 Barcelona

El Lloc de la Dona constata l'angoixa de les treballadores sexuals en la pandèmia

Dones doblement invisibilitzades

Fa més de 30 anys que el Lloc de la Dona, de la congregació de les Germanes Oblates, dona cobertura social a les dones que exerceixen la prostitució al barri del Raval de Barcelona. El Covid-19 afecta dolorosament un col·lectiu ja de per si estigmatitzat i que viu la pandèmia des de l'angoixa i la incertesa.

Per això, la directora del Lloc de la Dona, Núria Casanovas, ens explica que «hem fet teletreball en molt poques ocasions perquè les dones sempre han demanat veure'ns o trobar-nos. Hem hagut de canviar els espais, la manera d'acollir-les... hem hagut d'acollir i escoltar més, acompanyar més, sobretot en els processos burocràtics amb l'administració, que s'han complicat moltíssim».

Un aspecte nou és que «moltes dones que coneixem i amb les quals estàvem en contacte però que no necessitaven suport econòmic perquè estaven en medis tancats (pisos i clubs), de sobte s'han trobat que han hagut d'aturar-ho tot i que estan vivint una situació que mai havien viscut abans».

Aquestes dones «estan molt angoixades. Són dones sobretot llatines, joves, allunyades de la comunitat, sense xarxes, que es troben sense res. Són dones que mai no han acudit a serveis socials i que molts cops viuen on exerceixen la prostitució».

Per primer cop, assenyala Casanovas, «es troben amb la possibilitat de quedar-se al carrer. Això provoca una angoixa terrible en les treballadores sexuals, però també a nosaltres, i hem hagut d'implementar el suport econòmic per a

necessitats bàsiques fins que hem pogut. Ara mateix, tenim una demanda molt important de suport econòmic per a l'àmbit habitacional-residencial. Per a nosaltres ha suposat un canvi, perquè si bé el Lloc de la Dona donava suport econòmic en el tema residencial, no era una prioritat. Hi havia acompanyament en temes de salut, de formació, de necessitats bàsiques... però no per al tema d'habitatge».

Punt d'inflexió

El volum de treball del Lloc de la Dona s'ha multiplicat. Amb tot, Núria Casanovas destaca que en aquesta crisi hi ha un aspecte positiu: «Moltes de les dones per primer cop han vist que no poden continuar com estaven, exercint, perquè no poden mantenir-se ni elles ni les seves famílies, ni pagar els seus deutes. Per a moltes, ha estat la primera oportunitat, davant d'aquesta situació de desesperança i de crisi total, de plantejar-se a nivell vital cap a on volen anar.»

Moltes dones s'han aferrat a

Dona Kolers

Necessitats urgents

Des de el Lloc de la Dona s'apunta que una de les necessitats més urgents és l'econòmica, però també «que es faci alguna cosa amb el tema de la regularització de les dones. Calen altres vies: per via d'urgència, de necessitat, de malaltia... que les persones puguin estar dins d'aquesta societat, que siguin reconegudes. És imprescindible, perquè la prostitució estigmatitza i invisibilitza i, si a més, no ets ningú, no comptes per a la societat, encara és pitjor. Si moltes dones tinguessin la seva situació regularitzada podrien accedir a recursos que ara mateix no tenen: de formació, econòmics, d'habitatge, d'accés al treball...».

Per a Núria Casanovas, hi ha prejudicis sobre la prostitució que dificulten mirar de manera més humana les dones. «Les dones que exerceixen són aquí: viuen als nostres barris, tenen fills», comenta, «compreu on comprem nosaltres. Aquest estigma, només cap a la dona, continua i ens costa molt parlar-ne. I a les dones també els costa parlar del que fan i per què ho fan».

La directora del Lloc de la Dona recorda que «les dones no són prostitutes, estan exercint la prostitució. En un 90% perquè s'hi veuen obligades, bé per un tema econòmic, per tràfic de persones o per cobrir necessitats bàsiques. En general, les dones que exerceixen són pobres. I hem de poder explicar-ho i parlar-ho obertament, sense oblidar que sense demanda no hi ha oferta».

Una manera de col·laborar amb el Lloc de la Dona és a través del projecte Dona Kolers, la marca social de productes artesanals i únics, fets a mà per les dones que han fet el procés de formació en costura al centre de les germanes oblates. Segons Núria Casanovas, Dona Kolers demostra que «és possible crear un projecte amb qualitat a partir de dones amb un perfil molt complicat però que tenen una gran capacitat i possibilitats de tirar endavant i dur una vida normalitzada».

Més informació: www.donakolers.cat.

Cada producte de Dona Kolers és únic, fet amb teles africanes, i cada línia és de producció limitada.

aquesta reflexió i «estan fent moltíssims esforços per intentar no tornar a exercir la prostitució. Han vist el mal que s'estaven fent i volen veure's com a dones i prendre les regnes de les seves vides i deixar-se de definir com a "prostitutes" o dones que exerceixen la prostitució». Com recorda Casanovas, «les dones exerceixen perquè són pobres, la pobresa és femenina i ara molt més».

Mai com ara el Lloc de la Dona havia rebut tantes peticions de cursos de formació, tant tècnica com bàsica. La seva directora ens explica que «les dones estan passant por perquè no saben què faran, no saben de què viuran, no saben si podran tornar al seu país, els seus deutes augmenten... molts processos, amb il·lusions i esperances, s'han ensorrat, però d'altres no. Aquesta fortalesa de les dones de dir que han de canviar és una cosa molt positiva, cosa que no significa que donada la realitat hagin de tornar a exercir la prostitució, però potser amb una altra consciència i més enfortides».

NÚRIA CASANOVAS
«Les dones exerceixen perquè són pobres, la pobresa és femenina i ara molt més»

El coratge de la paraula al servei de la veritat

Un cop s'han fet públiques les conclusions de la Comissió d'acollida de víctimes d'abusos sexuals de casos prescrits impulsada pels Germans Maristes i l'Associació Mans Petites us en volem explicar el context i presentar-vos la nostra reflexió.

La Comissió independent: escolta i reconeixement

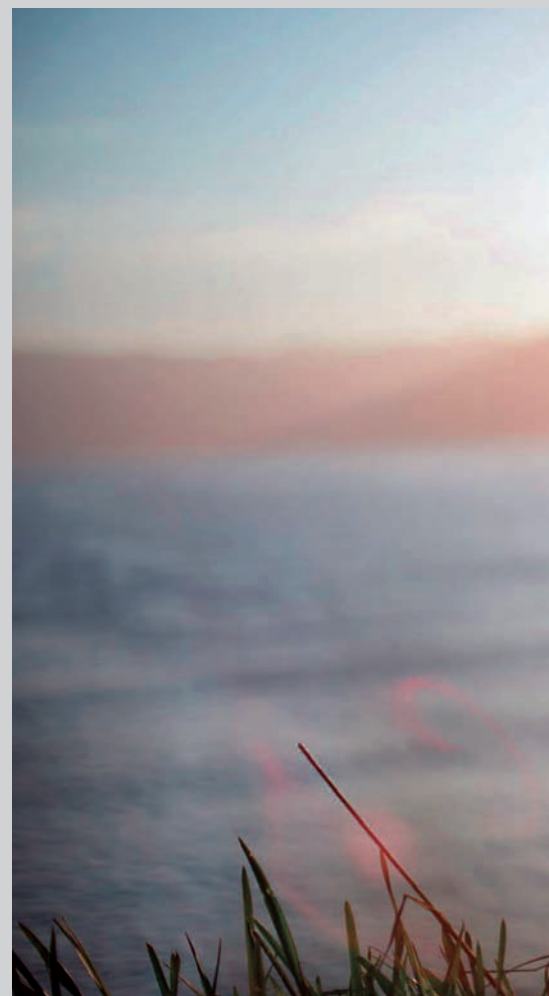
La Comissió es constitueix el 30 de gener del 2020 i neix d'un acord entre els Germans Maristes i l'associació Mans Petites per atendre les persones que no han pogut recórrer a la justícia perquè el cas que denunciaven estava prescrit. L'objecte ha estat avaluar la plausibilitat dels fets denunciats, avaluar el dany psicològic i les seqüeles de les persones ateses, recollir la informació que aportin i establir, si és el cas, compensacions econòmiques per aquestes seqüeles. Els membres de la Comissió han estat professionals independents, experts en l'atenció a víctimes de violència sexual a la infància i adolescència amb reconegut prestigi: Xavier Puigdollers, advocat; M. Dolors Petitbò, psicòloga, i Montserrat Bravo, psicòloga.

La Comissió ha atès 25 persones. Les entrevistes s'han concentrat en els mesos de març, juliol i setembre del 2020. El treball de la Comissió no ha estat un procés judicial, no hi ha hagut instrucció ni judici i, per tant, no hi ha hagut condemnes o absolucions. La finalitat ha estat escoltar i reconèixer les víctimes.

En el context espanyol, ni el sistema judicial ni les estructures socials o de la mateixa Església tenen prou mecanismes per atendre les víctimes de casos prescrits i donar-hi respostes globals. I, segons el nostre punt de vista, la prescripció legal no equival a l'oblit ni a la pèrdua de la responsabilitat moral. Era necessari crear un espai d'escolta de les persones que no han pogut recórrer a la justícia a causa de la prescripció i així ha estat.

Les víctimes al centre

Les víctimes són la prioritat i la urgència és escoltar-les i reconèixer-les. Assumir la responsabilitat institucio-

nal suposa assumir també la seva història (amb les seves riqueses i pobreses) tot i que nosaltres desaprovem certes maneres de fer, de no fer o de no haver sabut fer. L'existència de víctimes ens recorda que hem fallat com a institució. Quan la mirada s'adreça a les víctimes dels abusos i se les situa al centre d'atenció, s'arriba a la perspectiva pertinent que permet detectar el sofriment infligit. Si hem estat la part substancial del problema, cal assumir la tasca de formar part de la solució després d'un reconeixement sincer i sense embuts.

El coratge de la paraula al servei de la veritat

L'objectiu ha estat donar la paraula a les víctimes i donar credibilitat a aquesta paraula. Es tracta d'un procés enfocat a la reparació i per això ha estat essencial reconèixer les víctimes en la seva dignitat. Les persones que han acudit a la Comissió han estat rebudes per professionals de la psicologia amb experiència en casos d'aquesta tipologia. Reconeixem el coratge de les víctimes per posar paraules a l'experiència viscuda. Reconeixem

G. PERE FERRÉ
Provincial Maristes L'Hermitage

G. GABRIEL VILLA-REAL
Delegat provincial de Protecció a la Infància de Catalunya

dividualment després d'un procés d'escolta permet posar en evidència cada història i tenir en compte cada itinerari personal.

Un canvi de cultura institucional: què hem après i què fem perquè no torni a passar

A les escoles maristes treballen específicament els drets dels infants des de fa anys i des del 2009 celebrem com a xarxa l'aniversari de la Convenció, cada 20 de novembre. L'any 2011 l'Institut dels Germans Maristes fa una crida perquè totes les províncies es dotin d'eines per garantir la protecció d'infants i joves. I la Província Marista L'Hermitage (a la qual pertany Catalunya) aprova el 2013 una política i un protocol que queden reflectits a la *Guia per a la protecció dels infants*.

La política i els protocols de protecció i de prevenció tenen, entre d'altres, l'objectiu de crear entorns segurs, tot sabent que la seguretat al 100% no existeix enlloc. En aquest marc, treballem de manera proactiva la promoció, la prevenció i la protecció dels nens, nenes i adolescents. Les dades dels últims anys ens diuen que el treball de prevenció dona fruits. Cada cop més els nens, nenes i adolescents comuniquen situacions d'abús, la majoria en l'àmbit familiar. Des d'una perspectiva de drets, privilegiem les eines i els recursos necessaris per empoderar-los.

A les escoles i les obres socials maristes, també des de fa uns anys, es treballen programes pedagògics adaptats a totes les edats per oferir als infants i als joves els coneixements i la sensibilització adequada perquè siguin capaços d'explicar i denunciar qualsevol situació d'abús. La campanya «Trenca el silenci» contribueix a despertar aquesta consciència. Als educadors i educadores de les obres educatives maristes se'ls ofereix formació especialitzada en protecció a la infància. Difonem la nostra política institucional de protecció de la infància a la web maristes.cat i en diferents publicacions. A la mateixa web hi ha un canal d'escolta per a explicacions, suggeriments o preguntes. Les obres educatives maristes de Catalunya estan en camí d'obtenir una doble certificació en protecció a la infància amb dues entitats internacionals de reconegut prestigi, com l'Unicef (reconeixement) i *Keeping Children Safe* (certificació).

també el dolor i el sofriment que els han causat algunes persones en el marc de la institució marista. Reconeixem, per tant, que els hem fallat. La Comissió ha establert les resolucions de manera individualitzada. Cadascuna de les 25 persones que han estat acollides ha rebut, a més de la valoració de la Comissió, una carta signada pel Germà provincial dels Maristes i pel delegat provincial de Protecció a la Infància. En aquesta carta expressem el reconeixement a les víctimes per part de la institució i la disponibilitat de trobar-nos presencialment amb cadascuna d'elles, si així ho desitgen.

Perspectiva de reparació

Enfocar l'escolta i el reconeixement de les víctimes amb una perspectiva de reparació suposa reconèixer els fets i la persona com a víctima; reconèixer i assumir les responsabilitats que se'n deriven; reconèixer que s'ha fallat com a institució i demanar perdó, i posar en marxa els mitjans necessaris perquè no es tornin a repetir fets similars. La Comissió assegura que la reparació econòmica aparegui com un procés transparent i que no es pugui interpretar com una simple transacció econòmica amb l'objectiu de tancar el tema entre bastidors al més aviat possible. Reparar in-

L'existència de víctimes ens recorda que hem fallat com a institució

V SETMANA DE LA BÍBLIA

DIUMENGE DE LA PARAULA
V SETMANA DE LA BÍBLIA

24 GENER - 29 GENER 2021

SORTIM A SEMBRAR LA PARAULA
 (Mc 4,14)

www.setmanadelabiblia.cat
 setmanadelabiblia@gmail.com

QR code and social media icons (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube).

Logos: Església de Catalunya, claret, CPL, and CatalunyaCristiana.

La Setmana de la Bíblia en temps de pandèmia

MAR PÉREZ

Professora de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida

I sortiren a navegar pel llac de Galilea, i després d'haver recollit tants peixos com hi cabien a la barca, se'ls va fer fosc i les aigües profundes del llac començaren a moure la barca més i més fins que tingueren por. Buscaven Jesús, el seu mestre, però no hi era, tot i que havia compartit amb ells aquell dia de pesca. Tenien por perquè l'aigua balancejava bruscament la petita barca i el seu mestre no hi era. S'angoixaren perquè no veien

res, i començava una tempesta de llamps i trons que els recordava les històries vora el llac, cosint les xarxes, quan els vells explicaven que fàcilment un es pot ofegar en aquell llac d'aparença pacífica... I de sobte, veieren una ombra, un fantasma que venia cap a ells, caminant sobre les aigües... i començaren a tremolar, a cridar, a amagar-se darrere les xarxes carregades de peix... fins que sentiren com Jesús els cridava a cadascun pel seu nom, Pere, Jaume, Felip, Joan, Andreu... i els deia que no tinguessin por, que ell era allí per ajudar-los, perquè els estimava i no els deixaria mai sols.

La situació de pandèmia que vivim ens posa davant la pròpia feblesa, davant la pròpia malaltia, la pròpia mort en solitud. La fragilitat de la nostra vida esdevé tangible, gairebé, i és aleshores que la por, l'angoixa i la incertesa poden fer trontollar les poques certeses que havíem anat dipositant al fons del nostre cor. Com els deixebles a la barca, davant del que resulta inesperat i incontrolable, ens deixem portar per l'angoixa i la por.

Escotar i llegir les paraules de Jesús i de tots els qui el van precedir en els camins de recerca de la veritat cap a Déu pot ajudar-nos a capgirar el que estem vivint. A la Bíblia es recullen les experiències del poble d'Israel amb el Senyor, que és un Déu compassiu i benigne, lent per al càstig i fidel en l'amor (Ex 34,6). El crit d'esperança de Jesús en situacions difícils (cf. Mc 5,35; 6,50) encoratjant-nos a seguir confiant sense defallir, pot fer de la nostra vulnerabilitat un bé. Recolzar-nos en Ell pot alliberar-nos de pors i angoixes (Sl 34,5; 56,4).

Prendre consciència del dolor dels qui pateixen en solitud la fam i la desesperació de la pobresa propiciada per la pandèmia, ha de fer-nos sortir del jo per anar al nosaltres de la solidaritat i del compromís amb el Crucificat.

La Setmana de la Bíblia és un recordatori, un pòstit a l'agenda, per tornar a una lectura pausada del text bíblic, per assaborir l'experiència d'aquells que ens han precedit en el camí de la fe en Jesús de Natzaret.

ANÀLISI

TERESA SOLÀ

Doctora en Teologia i Filosofia

Movent-nos en «l'era del JO» com a únic referent, tot pot ser veritat o pot ser mentida segons convingui en cada moment

Quina veritat ens farà lliures?

Parlar de la veritat com a valor suprem i inalienable, de la veritat en sentit absolut, de la veritat relativa o de la veritat i la mentida és tocar un dels «problemes» centrals de la història del pensament, de la filosofia: *principis absoluts, relativisme...* Aquest, però, no és l'objectiu del present exercici. Per tant, em limitaré a l'àmbit, ja prou complex, de la veritat i la mentida en relació amb els poders fàctics i els mitjans de comunicació amb una breu reflexió.

Com a principi rector, el correcte exercici del dret a la informació demana que aquesta sigui sempre vertadera, honesta i convenient. Hauria de respectar les lleis morals i els legítims drets i dignitat de l'ésser humà, això tant pel que fa a l'obtenció de la notícia com a la seva difusió. Però, realment, és així?

L'exercici de la informació està exposat a moltes desviacions:

- * *La presentació parcial d'una veritat*: no és una «mitja» veritat, sinó una mentida. Ocultar deliberadament aquells aspectes de la realitat que ens poden permetre aprehendre la totalitat dels fets i emetre un judici lliure i complet.
- * *El sensacionalisme*: que distorsiona la realitat dels fets i s'orienta a provocar reaccions emocionals desproporcionades.
- * *Els silencis*: com a manipulació immoral de l'opinió pública a partir dels quals es suprimeixen informacions que posarien en dubte la informació que es vol sostenir.
- * *Barrejar fets amb judicis de valor, interpretacions ideològiques o expressions gestuals impròpies de tot informador*: donant un caràcter de realitat o orientant el pensa-

ment del públic.

- * *Els buits suggeridors*: voluntàriament produïts a fi de provocar un error interpretatiu en l'usuari sense incloure'l en el text.
- * *Rumors sense base... L'engany... Sectarismes polítics*, no cal definir-los..
- * *Mostrejos insuficients*: presentant com a majoritària una opinió pública, és una forma impúdica de manipulació del coneixement de la realitat.
- * *La generalització de fets parcials*: de caràcter positiu o negatiu per crear un determinat estereotip favorable o desfavorable respecte d'una realitat, persona, col·lectiu o institució. La finalitat d'una generalització abusiva és crear un estat d'opinió pública apriorística respecte de les unitats que integren aquestes realitats pel simple fet de pertànyer a ella.

Postveritat

Totes aquestes expressions són *fake news*?... postveritats? Diquem-ho clarament i pel seu nom: són formes de mentida. Els motius d'aquesta realitat són moltes i variades: avidesa de publicitat; eròtica del poder; tirania del diner, etc.; tota mentida necessita unes vies de publicitat i uns col·laboradors, sovint «forjats a cop de suborn» més o menys subtil. Els mitjans de comunicació, i els seus informadors tenen un elevat grau de responsabilitat, però, són els únics responsables? La receptivitat activa i una certa tendència a la morbositat, per part d'un nombre elevat de públic, són un terreny abonat que afavoreix i alimenta aquests biaixos

Masha Raymers a Pexels

Foto: La responsabilitat ètica de l'opinió pública necessita una societat adulta i madura.

informatius, propiciant l'aparició de tirans i despotes de tota mena que viuen de la mentida, i troben aixopluc i cobertura mediàtica per enquistar-se en el poder.

Amb tot, si l'ètica dels mitjans de comunicació troba en l'accés en les fonts d'informació, la lliure circulació de les notícies i la receptivitat activa del públic un àmbit on concretar els seus criteris ètics i morals, no és menys important la responsabilitat ètica de l'opinió pública. Però per a això últim es necessita una societat adulta i madura, amb un grau de sentit crític que les polítiques educatives dels go-

verns ja han procurat llimar d'arrel en els currículums acadèmics, fent desaparèixer de manera progressivament subtil les humanitats, especialment, la filosofia.

Estem preparats per a aquest nou ordre mundial? La veritat en si és un concepte positiu, però s'ha manipulat de tal manera que s'ha substituït el llenguatge fins al punt que els termes que no interessin signifiquen aparentment allò que l'individu vol que representin. Arribats a aquest punt i movent-nos en «l'era del JO» com a únic referent, tot pot ser veritat o pot ser mentida segons convingui en cada moment. Però realment, és així?

Hi ha certeses que l'individu no pot contradir, veritats científiques comprovables empíricament que resulten més còmodes a la raó perquè venen donades de fora sense necessitat de fer treballar excessivament la raó, però fins i tot quan aquestes certeses no s'ajusten a la pròpia voluntat són qüestionades; i a l'ensem, aquelles realitats que atenyen a un nivell més personal, que demanen el nostre esforç intel·lectual, que apel·len a la nostra responsabilitat, ens resulten incòmodes i preferim adequar-les segons els singulars interessos o manera de ser.

Aquesta actitud no només no resol cap problema, més aviat en crea de nous amb el perill de considerar com a úniques veritats les pròpies, amb el consegüent individualisme superb que això comporta, i un racionalisme que, aplicat a tots nivells, passa factura quan anem d'una laxitud gairebé pornogràfica a l'hora d'emetre un judici de valor sobre la dubtosa moral dels poderosos a un rigorisme deshumanitzat amb els debils.

Una societat immadura, indifereent a tot el que no sigui «el propi JO», i sense referents superiors és una societat malalta abocada al fracàs i un terreny adobat per als extremismes com a mesura de totes les coses. Aquests dies en què la gravetat de la situació a nivell mundial, familiar i personal ens posa contra les cordes, posa a prova les capacitats humanes i manifesta les debilitats de les nostres societats i dels sistemes polítics, la natura ens fa ser humils a fuetades dramàtiques.

SIGNES D'AVUI

La pandèmia com a cavall de Troia

La pandèmia del Covid-19 ha irromput a les nostres vides com un nou cavall de Troia. Ha estat capaç d'introduir-se dins de les nostres muralles i ha captat l'atenció mediàtica de manera permanent. Els polítics, assessorats pel món sanitari fins on s'han deixat, han articulat respostes oscil·lants i han pres nombroses decisions. Mentrestant, la corba creixent de defuncions s'ha elevat de manera preocupant i afecta majoritàriament les persones grans.

En determinats casos, s'ha aprofitat aquest nou cavall de Troia per camuflar estratègies tan previsibles com nefastes a llarg termini. Destaco tres afirmacions que el filòsof Harari va fer el 19 d'abril passat en una entrevista: a) Cal controlar què fan els polítics en aquest moment

precís; b) Hem d'estar alerta perquè aquesta crisi no és només sanitària, sinó també política. Els mitjans de comunicació i els ciutadans no s'haurien de deixar distreure totalment amb l'epidèmia, i c) Qui governi en els propers anys no podrà revertir el que es decideixi ara.

Al nostre país, dues lleis importants s'han aprovat mentre la gent estava distreta mediàticament amb restriccions, vacunes i festes nadalenques. Es tracta de la LOMLOE, la nova llei d'educació, una altra que ja en néixer és preludi de la següent, i de la llei de

Les retallades de drets i llibertats van en augment

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

l'eutanàsia, que ha refusat el debat social i que ha ignorat l'informe de 74 pàgines del Comitè de Bioètica d'Espanya, aprovat per unanimitat, i que és un organisme de composició netament plural. La dificultat que els ciutadans es manifestin, aixequin la veu i participin a la vida pública ha estat aprofitada de manera malintencionada pels poders públics. Les retallades de drets i llibertats van en augment. Fins i tot s'ha implantat una nova i polèmica mobilitat urbana.

Així com als aeroports i les estacions de tren hi acostuma a haver un *meeting point* (un punt de trobada), al camp de la política (i en part de la justícia) qualsevol situació es converteix en un punt de desavinença, resultat d'una polarització asfixiant.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

«Toc de queda» que buida els carrers de la ciutat i que obliga tots els ciutadans a retirar-se a casa. Tots? I aquells que no en tenen? Aquells que allarguen els seus dies durant les hores més fosques perquè la seva vida no té horaris, ni motius que separin les hores lluminoses de les hores de tenebres.

Una vida nocturna de racons oblidats amb flassades brutes, cartrons arreplegats dels contenidors urbans, i plàstics aïllants. La vida de molta gent que no té un sostre on aixoplugar-se. Potser, en el millor dels casos, una nau oblidada...

Tenia 39 anys. Havia nascut a Mèxic i es buscava la vida a la gran ciutat amb el seu tarannà d'artista. Cada dia dinava amb nosaltres a l'Hospital de Campanya i agraïa l'atenció rebuda. Estava il·lusionat en un futur on les coses pintessin

una mica millor i poder exercir les seves qualitats artístiques.

Va ser una de les nits més obscures de la seva curta vida. Una estona de «festa», un excés d'alcohol per oblidar les penes i escalfar-se una mica de les baixes temperatures. Es va quedar adormit i ja no es va despertar. Els companys no van poder fer res per evitar que s'ofegés en els seus vòmits.

No sé si serà el primer d'una llista de víctimes de la seva pròpia vida al carrer que cada any commemorem al novembre. És molt fàcil judicar des de fora i dir o pensar que «ell s'ho ha buscat». Però jo em quedo amb la idea d'un jove sense recursos que somia amb una vida millor, tot posant en marxa les seves qualitats d'artista, i que una nit qualsevol, intentant oblidar-se de la manca de recursos, de la vida al carrer, de les

dificultats per sortir-se'n... acaba els seus dies de carrer.

Quan surto al matí i encara veig les restes d'un llit improvisat al costat de la meua parròquia del Raval penso en les llargues nits de tants i tants germans nostres que no tenen un sostre on aixoplugar-se en l'hivern humit i fosc de les grans ciutats.

I penso: deuen haver tingut en compte els polítics a l'hora de fer els pressupostos el problema angoixant de l'habitatge que deixa a la intempèrie tanta gent?

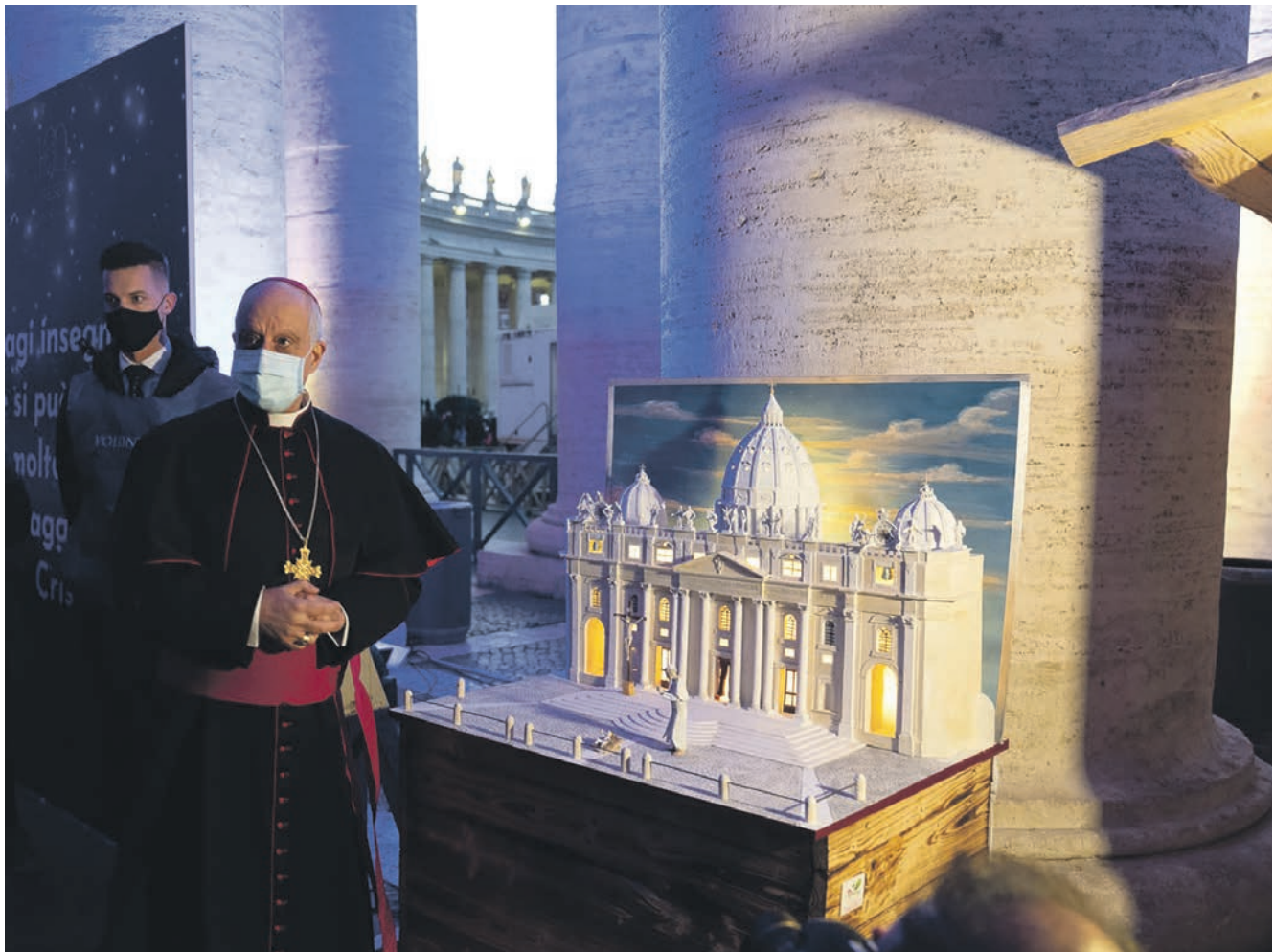
Molts germans nostres no tenen un sostre on aixoplugar-se durant l'hivern

FINESTRA A LA VIDA

Quan la nit és massa llarga

«100 pessebres al Vaticà»

La tendresa d'un Nen que ve amb els braços oberts

© PCPNE Riccardo Rossi

Mons. Fisichella davant del pessebre que representa la plaça de Sant Pere buida, recordant la pregària del Papa del 27 de març.

La gent cercava motivacions espirituals veritablement profundes, que enguany són: tendresa, caliu humà, esperança

Els ciutadans de Roma han visitat 100 pessebres al Vaticà, una mostra de pessebres seleccionats d'arreu del món i d'Itàlia, per experimentar el Nadal com un moment d'alegria malgrat les dificultats a causa de la pandèmia. Enguany la tradicional cita ha tingut lloc a l'aire lliure, a l'elegant columnata de Bernini, que convida particularment a l'admiració i al recolliment. La pandèmia no ha pres fulgor a l'esperit nadalenc a la plaça de Sant Pere. Al contrari, la gent cercava motivacions espirituals veritablement profundes, que enguany són: tendresa, caliu humà, esperança. Aquestes tres paraules bateguen en l'ambient de la plaça amb forma de braços oberts i de cor que ara està plena d'alegria que ve de la tendresa, de l'esperança i de la necessitat que tots els habitants de Roma tenen de trobar-se.

El diumenge 13 de desembre, a les 16.30, es va inaugurar l'esdeveniment, que ha durat fins al 10 de gener. Enguany la mostra va ser animada per l'ambaixada d'Ucraïna davant la Santa Seu, present amb una delegació oficial acompanyada d'una representació de la comuni-

tat ucraïnesa a Roma.

Respectant les regles vigents, les famílies han vingut a trobar-se novament acollides als braços de Sant Pere. La columnata de Sant Pere, il·luminada amb llums que canvien del porpra al blanc, són aquests braços que s'estenen cap a tota la humanitat. Així, aquest Nadal els braços de la columnata de Sant Pere han acollit la tendresa divina de tants pessebres provinents de diferents parts del món. És especialment cridaner veure quant d'amor i d'imaginació s'han abocat en la realització de cada escena dels pessebres.

Aquest Nadal moltes famílies han viscut amb tristesa la pèrdua dels seus éssers estimats a causa de la pandèmia, altres famílies pensen en els familiars que estan sols a l'hospital, altres han passat aquestes festes sense poder trobar-se amb els seus éssers estimats. Totes aquestes limitacions no han pogut impedir que haguem experimentat el naixement del Fill de Déu com un moment d'esperança per mirar el futur amb pau i ulls nous.

«Fer aquesta visita dels pesse-

L'exposició ha tingut un record destacat per al personal sanitari compromès en la lluita contra la pandèmia.

bres aquí, sota la bellesa de la columnata de Bernini, em sembla també un signe d'esperança. Aquesta esperança ens arriba no només perquè la ciència està progressant, sinó també perquè necessitem rebre un signe d'esperança que arribi a tocar el cor i, per tant, un moment d'espiritualitat, un moment de silenci, de contemplació, en el qual els nens, els adults i els joves descobreixin la bellesa del pessebre: que és un signe d'esperança que va més enllà de les dificultats.» Són paraules de Mons. Rino Fisichella, president del Consell Pontifici per a la Promoció de la Nova Evangelització, subratllant el valor de la visita dels pessebres d'enguany, enmig de l'emergència sanitària.

En època de tancament, exposició oberta

Amb la contemplació dels diversos pessebres, moltes persones s'han sentit commogudes per la simplicitat de les escenes. Però una simplicitat que conté un significat molt profund. Al pessebre veiem la presència de les persones involucrades en el patiment de la pandèmia: els rostres dels metges i del personal d'infermeria, els rostres dels malalts, dels capellans dels hospitals que porten consol. Per aquesta raó, el pessebre és un signe de solidaritat i gratitud cap a totes les persones que lluiten contra l'epidèmia.

«Aquesta és una visita a l'aire lliure; és una visita feta deliberadament per permetre que la gent pugui venir esglaonada, amb distància i sobretot pugui rebre un missatge un cop més. El que ve de l'escena del pessebre és un missatge de simplicitat que encara necessitem molt, perquè l'essencial es redueix a les coses senzilles i es diu amb poques paraules. El Nadal ens diu que Déu ens estima, això no podia faltar, no podia faltar en un moment com aquest», deia Mons. Fisichella.

El bressol del pessebre ens porta esperança perquè és un signe amb el qual Déu ve a trobar-nos i no ens deixa sols. Enguany, davant de tantes situacions de patiment, malestar i dolor, el pessebre és una invitació a recuperar l'alegria de l'esperança. L'esperança ve d'un amor que va més enllà del patiment, més enllà de la mort. El pessebre, com a signe d'esperança, ens diu que també hem de ser capaços de transmetre alegria a les generacions que vindran després de nosaltres. En el context d'aquest missatge d'esperança l'Església enquadra en aquest Nadal les coses que desitja per al 2021: que puguem tornar a la vida quotidiana, normal, i, per tant, que les persones puguin reunir-se novament, abraçar-nos; que puguem tornar a la fatiga del treball, a la serenitat de tirar endavant amb les nostres famílies, i saber que tots aquells límits als quals la pandèmia ens ha obligat són definitivament superats.

RINO FISICHELLA
«El Nadal ens diu que Déu ens estima; això no podia faltar, no podia faltar en un moment com aquest»

Pessebre elaborat amb fusta, closca de blat de moro i palla.

La tendresa del pessebre, essencial per viure aquest moment de pandèmia

L'home no està fet per estar distant l'un de l'altre, l'home està fet per trobar-se, l'home està fet per estar a prop. «Així que l'obligació que teníem i que encara tenim d'estar distants no pertany a la nostra naturalesa.» En aquest sentit, la tendresa de Déu, manifestada amb els braços oberts del nen, és un signe contrari a la indiferència i a l'egoisme, que és tenir els braços plegats. Jesús és un nen que sempre té els braços oberts: «El Nadal és la tendresa d'un Déu que ve a trobar-nos i ens allarga les mans. La cosa bonica dels pessebres és veure el nen Jesús, representat amb els braços estesos cap a nosaltres: vol que l'agafem als braços, vol ser acollit, vol ser a prop de cadascun de nosaltres. Donar aquest signe i oferir aquesta esperança és un moment important per viure plegats», assenyalava Mons. Rino Fisichella.

El desig de compartir la tendresa que ve del pessebre és el que impulsa els joves que s'han compromès com a voluntaris de l'esdeveniment. L'Anna Maria forma part del grup de tretze voluntaris que han col·laborat en la visita als pessebres: «Mirem d'ajudar, especialment aquest any, que

és un any particular. Mirem de gestionar la seguretat en l'esdeveniment. Enguany intentem donar calidesa humana, i així evangelitzar, oferir un somriure, una mica d'alegria en aquest període un xic difícil per a tots. Ha estat una experiència molt bonica per a nosaltres, perquè cada persona que ve espera ser rebuda amb alegria, per tant, un intercanvi d'emocions positives, absolutament.»

Hi ha un pessebre que representa la gran plaça de Sant Pere buida, que recorda la pregària solitària del papa Francesc del 27 de març passat. Enmig de la plaça neix Jesús infant, per recordar-nos tot el que va significar aquella pregària. Aquell dia tots vam començar a prendre consciència que som a la mateixa barca, ens vam adonar que només units podríem suportar la gran tempesta, allargant els nostres braços els uns als altres, exactament com els allarga cap al món el Nen al bressol. Ara, la plaça de Sant Pere ha tornat a la vida i hem deixat casa nostra, per trobar-nos novament, en aquest bonic espai que s'ha fet per acollir la gent. Sí, ens hem convençut que estem fets per trobar-nos, éssers socials, estar junts, abraçar-nos i comunicar Crist amb la nostra pròpia carn als altres. Déu es va fer home per donar-se a cada home.

ANNA MARIA

«Enguany mirem de donar calidesa i així evangelitzar, oferir un somriure, una mica d'alegria en aquest període un xic difícil per a tots»

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

El baptisme d'infants

Benvolguts i benvolgudes,

Cada any, la festa del baptisme de Jesús ens porta a reflexionar sobre el nostre propi baptisme, que ens ha fet fills adoptius de Déu. Per ell, Déu s'ha plantat en el nostre cor, tot portant dins nostre el segell de la nostra pertinença a Déu. Això ens ha d'omplir d'una gran joia. I, com és obvi, aquesta reflexió ens porta també a valorar la importància del baptisme dels nostres petits.

S'han de batejar els infants tot just nats? No sols és correcte, sinó que és el més natural. Em dirigeixo, certament, als pares que són cristians. No sé de cap pare que regategi al seu fill allò que li pot ser un bé. I l'amistat i la vida de Jesús són sempre un bé, per als grans i per als petits. Quan el baptisme es contempla de teulades avall, queda reduït a un acte social; talment la inscripció a un club, que no afegeix res de fonamental a la persona. Resta la tranquil·litat d'haver complert amb un ritus tradicional en la família i en la mateixa cultura occidental. Però el baptisme és una altra cosa. Té uns espais més oberts i una realitat

més profunda. Pel baptisme Jesús ens introdueix a la seva família, en la qual Déu és Pare. Ens fa passar cap a la vida de Déu, cap a la seva llum i la seva gràcia. El baptisme ens emporta a la vida de Jesús ressuscitat. Això es realitza per la pregària i els signes de l'Església, que ens venen de la tradició més antiga.

A voltes em pregunto: com deuen llegir l'Evangeli aquells pares cristians que retarden el baptisme de llur fill i es troben amb l'escena de Jesús quan, adreçant-se als deixebles que no deixaven els nens acostar-se al Mestre, els repta dient: «Deixeu que els infants vinguin a mi. No els ho impedi, perquè el Regne de Déu és dels qui són com ells» (Mc 10,14).

Com he dit, el baptisme no és la inscripció a un club. És l'entrada a una família, la participació en la vida d'un poble: el Poble de Déu. La partida de baptisme és tan sols la testificació d'un acte. En canvi, el baptisme comporta unes exigències, donat que la vida sempre comporta unes exigències. I quines són aquestes? Per part de

l'Església i dels pares hi ha el compromís d'ajudar l'infant a conèixer i a valorar la seva condició de fill de Déu. Per part del batejat, es tracta d'acceptar la nova realitat, a mesura que madura la seva responsabilitat. Naturalment que ha de ser una acceptació lliure, a partir d'una educació il·lustrada. En el cas del refús —si el noi es gira d'esquena a la fe quan es fa gran—, els pares no s'hauran de penedir mai de no haver procurat a llur fill el que per a ell és el millor dot, la fe.

Avui es retarda excessivament el baptisme dels infants. Quan s'estima i es valora l'amor de Déu cap a nosaltres, no hi ha raons per ajornar-lo. Únicament té sentit quan els pares volen prendre's un temps per preparar-se per a fer les coses bé; per repensar què vol dir per a ells seguir Jesús. Si l'Església avui demana més preparació per a rebre els sagraments, no la mou cap afany d'organitzar una cursa d'obstacles. Ho fa per ajudar a prendre amb la màxima consciència les decisions veritablement importants.

Ben vostre.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Amb la mirada d'amor de Jesús

Miro de reüll l'any 2020 que acabem d'acomiar. Crec que no seré agosarat si dic que tots el volíem deixar enrere com més aviat millor, perquè ens ha generat molta tristesa i un regust amarg que tardarà a esvair-se.

Ha estat un any marcat per molts fets i circumstàncies, però sobretot el recordarem per la pandèmia que ens ha fet perdre l'alè i que serà difícil d'oblidar. Ha estat un any de molta confusió, preguntes sense resposta i, el més dolorós, ha estat un any de moltes pèrdues, materials i humanes. Ens hem adonat dels límits que tenim, però també de la nostra solidaritat i capacitat de treballar pel bé comú. Sens dubte, Déu ens hi ha ajudat. Enmig d'aquest dolor i incertesa, és un regal contemplar l'esdeveniment del Verb fet home. Déu va plantar la seva tenda entre nosaltres (cf. Ex 33,7-11).

Quin regal descobrir que tots podem ser fills i filles de Déu! Som fills de Déu en el segle XXI i som capaços de transformar la societat al nostre voltant. Només ens cal una mirada plena d'amor envers tothom, sense fer distinció de raça, sexe o religió. Cal que siguem capaços de prendre la iniciativa, de donar el primer pas per estimar, com ho va fer Jesús. Tenim la possibilitat de ser protagonistes d'un canvi real i no sempre ens en recordem.

El camí diocesà iniciat l'any 2018 ens està fent viure una experiència singular: la nostra mirada s'està ampliant més

enllà de la nostra parròquia, comunitat, moviment, realitat eclesial... Dia rere dia, caminem com la gran família de l'Església diocesana, estem creixent en fraternitat, descobrim la joventut sent joves amb els joves, de cor i d'esperit, i ara aturem el pas per fer costat als nostres germans més fràgils. Jesús va tenir una predilecció especial per ells, fent-se u amb ells ja des del pessebre.

Al començament del nostre Pla Pastoral sentíem la necessitat de fer un esforç creatiu amb una actitud humil d'escoltar i de servir, atents a les realitats i possibilitats... Davant de la pandèmia, hem pogut constatar més que mai el sentit de la nostra missió. Seguim sent col·laboradors de Déu i volem, junts, fer aquesta «opció pels pobres, de ser l'Església dels pobres, de ser parròquies, comunitats i grups al costat dels més necessitats, de treballar per la justícia, de denunciar, quan calgui, les injustícies, d'acollir els immigrants i els refugiats...» (Pla Pastoral *Sortim!*, 2).

Sortim, continuem sortint durant aquest 2021, mirem al nostre voltant, amb la mirada que tindria Jesús. Descobrim les pobreses que ens envolten, la bellesa dels nostres joves i la força de la fraternitat que revitalitza les nostres comunitats i ciutats.

Benvolguts germans i germanes, desitjo que aquest nou any fem créixer entre tots la nostra experiència de fe, deixant-nos acompanyar per Déu.

COMENTARI DE LA PARAULA

Tu ets el meu Fill, l'estimat, en tu m'he complagut

El Baptisme de Jesús, que els catòlics celebrem litúrgicament després de les festes nadalenques, ens podria portar a pensar en el bateig d'un infant. Recordem, però, que els cristians ortodoxos no celebren el Nadal, sinó la festa del Baptisme de Jesús, d'un home ja madur que, als trenta anys, sentí la crida de Joan Baptista i es presentà al Jordà. Repetidament Joan havia anunciat la vinguda d'un home que, si bé —diu— «ve darrere meu, és més fort que jo, de qui no soc competent per deslligar-li la corretja de les seves sandàlies», una manera molt entenedora per

a un jueu de dir que un dels seus deixebles, i no ell, seria l'Espòs que tan esperava Israel. Ell era el seu precursor i ho feia batejant en aigua; quan arribi, en canvi, el Messies, «ell us va a batejar en Esperit Sant». Fins aquí l'anunci. El relat del baptisme de Jesús és molt escaritat, com fa sempre Marc en els passatges importants: «Succeí que, per aquells dies, arribà Jesús des de Natzaret de Galilea; i fou batejat en el Jordà per Joan.» Joan n'havia ja batejat tants en el Jordà, però de cap d'ells n'ha dit res més. El text usual precisa, en canvi, que «directament, quan sortia de l'aigua, veié els cels esquinçats», situant-lo encara en el Jordà i emprant per a la visió celeste el verb «esquinçar-se», que no es troba en els altres Sinòptics. El Còdex Beza empra el mateix verb «obrir-

GLÒRIA MONÉS

se» que apareix per primera vegada en la Bíblia en l'escena del diluvi: «s'obriren les rescloses del cel» (Gn 7,11), de la qual cosa després Déu se'n penedí: «No tornaré mai més a maleir la terra per culpa dels homes» (8,21). En la persona de Jesús els cels s'han tornat a «obrir de bat a bat» per no tancar-se ja mai més. Jesús feu una experiència única: «Veí l'Esperit que, com el colom, baixava cap a ell», com «el colom que tornà a Noè amb un branquilló verd d'olivera» (8,11). La veu que ve dels cels expressa el moment en què Déu dona el «tu» al Fill de l'home: «Tu ets el meu Fill, l'estimat, en tu m'he complagut.»

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS
Biblista i egiptòloga

Per què a la litúrgia de Nadal llegim el profeta Isaïes?

«Perquè ens ha nascut un infant, ens ha estat donat un fill que porta a l'espatlla la insígnia de príncep. Aquest és el seu nom: "Conseller prodigiós", "Déu heroi", "Pare per sempre", "Príncep de pau". Estendrà arreu la sobirania, i la pau no tindrà fi» (Is 9,5-6a).

Aquestes paraules del profeta Isaïes ressonen de manera clara aquests dies de Nadal, especialment, en els relats de la infància de Jesús. Es tracta d'un oracle de Salvació (Is 8,23b-9,6), que connecta amb la profecia de l'Emmanuel (Is 7,10-14) i la descendència davídica (Is 11,1-9), travessats tots tres pel missatge de posar la confiança en Déu, font de llibertat, implicat en la història i amb la persona humana. Així, la promesa d'un Messies es troba entrellaçada amb Déu mateix, ja que se'n destaca la capacitat de saviesa i prudència (Conseller prodigiós), la seva actuació davant les injustícies (Déu heroi), la preocupació pel seu poble (Pare per sempre), la pau com a element essencial del regne perfecte, una pau plena per a tots (Príncep de pau), i finalment, la presència de Déu al costat de la persona a través del darrer dels noms, l'Emmanuel, «Déu amb nosaltres» (Is 7,14); tots els elements articulats al voltant de la imatge innocent d'un infant evocant la pau, la confiança i l'esperança, en aquest regne anunciat fruit del disseny diví. Aquest infant serà identificat amb Jesús, «el que salva», signe de l'Emmanuel (Lc 1,20-23), el qui ha vingut a establir la pau, una pau que no és d'aquest món sinó que prové de Déu mateix. En ell s'ha acomplert l'anunciat pels profetes, ell és el rostre humà de Déu que s'ha encarnat participant plenament de la nostra història per fer-nos partícips del seu Amor infinit.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Baptisme del Senyor

Lectura primera

Is 42,1-4.6-7

*Aquí teniu el meu servent,
en qui s'ha complagut la
meva ànima*

Lectura del llibre del profeta
Isaïes:

Això diu el Senyor: «Aquí teniu el meu servent, de qui he pres possessió, el meu estimat, en qui s'ha complagut la meva ànima. He posat en ell el meu Esperit perquè porti el dret a les nacions. No crida ni alça la veu, no es fa sentir pels carrers, no trenca la canya que s'esberla, no apaga la flama del ble que vacil·la; porta el dret amb fermesa, sense defallir, sense vacil·lar, fins haver-lo implantat a la terra, fins que les illes esperin les seves decisions. Jo, el Senyor, t'he cridat bondadosament, et prenc per la mà, t'he configurat i et destino a ser aliança del poble, llum de les nacions, per tornar la vista als ulls que han quedat cecs, per treure de la presó els encadenats i alliberar del calabós els qui vivien a la fosca.»

Salm responsorial

28

Doneu al Senyor fills de Déu,
doneu al Senyor glòria i honor,
honoreu el Senyor, honoreu
el seu nom,
adoreu el Senyor, s'apareix la
seva santedat.

*R. Que el Senyor beneeixi el seu
poble amb el do de la pau.*

La veu del Senyor es fa sentir
sobre les aigües,
ve el Senyor sobre les aigües
torrencials.
La veu del senyor és potent,
la veu del Senyor és majestuosa. *R.*

El Déu majestuós fa esclatar
la tempesta
i al seu palau tot canta: Glòria!
El Senyor té el soli en les
aigües diluvials,
hi seu el Senyor, rei per sempre. *R.*

Al·leluia

Mc 9,7

*El cel s'esquinçà, i es va sentir la
veu del Pare: Aquest és el meu Fill,
el meu estimat, escolteu-lo.*

Lectura segona

Ac 10,34-38

*Déu va ungir Jesús amb l'Esperit
Sant*

Lectura dels Fets dels Apòstols:

En aquells dies, Pere prengué la paraula i digué: «Ara veig de veritat que Déu no fa diferències a favor d'uns o altres; Déu acull tothom qui creu en ell i fa el bé, de qualsevol nacionalitat que sigui. Ell va adreçar la seva paraula al poble d'Israel, anunciant-li la nova felicitat: la pau per Jesucrist, que és Senyor de tots.

»Vosaltres ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per Galilea, després que Joan havia predicat a la gent que es fessin batejar. Parlo de Jesús de Natzaret. Ja sabeu com Déu el va consagrar ungint-lo amb Esperit Sant i amb poder, com passa pertot arreu fent el bé i donant la salut a tots els qui estaven sota la dominació del diable, perquè Déu era amb ell.»

Evangelí

Mc 1,7-11

*Ets el meu Fill, el meu estimat,
en tu m'he complagut*

Lectura de l'Evangelí segons sant Marc:

En aquell temps, Joan predicava així: «Després de mi ve el qui és més poderós que jo, tan poderós que no soc digne ni d'ajupir-me a

deslligar-li la corretja del calçat. Jo us he batejat només amb aigua; ell us batejarà amb l'Esperit Sant.» Per aquells dies Jesús vingué des de Natzaret de Galilea, i Joan el batejà en el Jordà. A l'instant, quan sortia de l'aigua, veié que el cel s'esquinçava i que l'Esperit, com un colom, baixava cap a ell, i es va sentir una veu des del cel: «Ets el meu Fill, el meu estimat, en tu m'he complagut.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI I)

TEMPS DE NADAL

(SALTERI: SETMANA 3)

Gener

10. DIUMENGE

Baptisme del Senyor, Blanc. Lectures: Isaïes 42,1-4.6-7 / Salm 28 / Fets 10,34-38 / Marc 1,7-11
SANTORAL: Agató, p.; beat Gregori X, p.; Pere Ursèol, monjo.

Comença el temps de durant l'any

11. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 1,1-6 / Salm 96 / Marc 1,14-20. Urgell: *beata Anna M. Janer (ML), Blanc.*
SANTORAL: Elred de Rievaulx, ab.; Gonçal d'Amarante i Bernat Scammacca, prev.; Higini, p. i mr.; Hortènsia, vg.; Salvi, b. i mr.

12. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 2,5-12 / Salm 8 / Marc 1,21-28
SANTORAL: Arcadi, mr.; Bernat de Corleone, rel.; Cesarina, vg.; Tatià, mr.

13. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 2,14-18 / Salm 104 / Marc 1,29-39. O bé: *Sant Hilari (ML), Blanc.*
SANTORAL: Gumersind, mr.; Hilari, b.; Verònica de Benasco, vg.

14. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 3,7-14 / Salm 94 / Marc 1,40-45
SANTORAL: Fèlix de Nola, prev.; Joan de Ribera, b.; Macrina; Malaquies, prof.; beat Pere Donders, prev.

15. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 4,1-5.11 / Salm 77 / Marc 2,1-12
SANTORAL: Efisi, mr.; Francesc Fernández Capillas, prev. i mr.; Habacuc i Miquees, prof.; Maur i Plàcid, ab.; Pau, erm.; Secundina, vg. i mr.

16. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 4,12-16 / Salm 18 / Marc 2,13-17
SANTORAL: Berard, prev. i mr.; Fulgenci, b.; Marcel·l, p. i mr.; Priscil·la.

El Sant 11 GENER

Sant Higini

La salvació de Crist no és per a uns pocs escollits, sinó per a tota la humanitat. Per aquest motiu, l'Església s'ha oposat sempre a la temptació de creure que els qui posseeixen coneixement intel·lectual són superiors espiritualment a aquells que no hi tenen accés. El papa Higini (c. 80 – 142) va lluitar contra aquesta desviació.

D'origen grec, Higini va ser escollit Bisbe de Roma en uns anys relativament pacífics pel que fa a les persecucions. Internament, en canvi, el cristianisme vivia tensions a causa de les heretgies. Com a Papa, sant Higini es va haver d'enfrontar sobretot a les tendències gnòstiques, que posaven l'èmfasi en la salvació mitjançant el coneixement; afirmant això, aquest corrent accentuava el mèrit personal en detriment de la gratuïtat de l'acte salvífic de Crist, alhora que deixava fora de la redempció els creients que no tenien formació, és a dir, a la majoria. Higini, tot i que ell mateix era filòsof, va haver d'afirmar explícitament el caràcter universal de la fe cristiana.

La frontissa entre el Nadal i l'inici de la missió de Jesús

MERCÈ SOLÉ

Membre de l'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona
(msoletey@gmail.com)

La festa del Baptisme de Jesús és simultàniament l'últim diumenge de Nadal i el primer diumenge del temps de durant l'any. Actua com a frontissa, doncs, entre dos moments especialment significatius. L'un celebra que Déu es fes un de nosaltres des de la més absoluta fragilitat. L'altre moment inicia el text de l'evangeli de Marc, que és el més antic que ens ha arribat: Jesús es fa batejar per Joan i aquest baptisme és ocasió d'epifania, de manifestació de Déu que reconeix Jesús com al «seu fill, el seu estimat». Aquesta epifania dona continuïtat a la que celebràvem el dia de Reis. Però Jesús ja no és un nadó: és una persona lliure i adulta, inquieta i en recerca. El primer encament de conversió es converteix en una convicció que va molt més enllà del que el baptisme de Joan proposava. D'aquí que l'aigua del baptisme de Joan passa a ser en Jesús la força de l'Esperit.

Per això l'Esperit empeny Jesús cap al desert: per pregar, per pensar, per contemplar i deixar aquest sentir-se fill i estimat. Fins al punt que el seu concepte de Déu estén l'afillament i l'amor a tota la humanitat, especialment als qui més ho necessiten, i, arrelant-se en el fil bíblic que passa, entre d'altres, per Isaïes, es converteix en Bona Notícia per als pobres.

La seqüència que segueix, la de les temptacions, la llegim el primer diumenge de Quaresma. Jesús en conclou que no es pot transmetre la Bona Notícia des del poder, ni des de la màgia ni des de l'arrogància. Ni tampoc des de l'aferrament a la lletra de la Llei. Es transmet a través de l'amor autèntic i es transmet en la confiança en els integrants de la petita comunitat que Jesús anirà creant, tots gent ben senzilla. Perquè en el fons aquesta confiança es fonamenta en la que ens té el mateix Déu.

I el tercer pas és l'inici de la predicació, acompanyat de la crida dels deixebles. La Bona Notícia és transformadora i, en l'evangeli de Marc, la meravella s'expressarà en múltiples miracles. L'evangeli de Joan, tan elaborat, connectarà aquest inici de la vida pública de Jesús amb les noces de Canà, un miracle de ressons eucarístics i que alhora escenifica la plenitud d'alegria i de felicitat que el Regne propugna.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL

pel Dr. Joan Antoni Mateo

Bons auguris

Hem iniciat un nou any i acostumem a fer bons pronòstics. És l'actitud correcta?

L'actitud més correcta, al meu parer, és el «realisme esperançat». L'actitud més natural és superar els mals moments i lluitar per construir un present i futur millors. Quan es veu tot negre, no es veu res. I des d'un punt de vista cristià, tenim la convicció, que reposa en la promesa de Déu (i que no falla mai!), que el Senyor és amb nosaltres, que no ens deixa mai i que el seu disseny de vida i salvació triomfarà. Em diu que passa per una mala temporada; si jo l'hi expliqués... Amb tot, mai no he perdut la pau i la serenitat perquè el Senyor em sosté. Potser una bona actitud aquest nou any serà fer tot el que hem de fer de la millor manera possible i deixar en mans de Déu allò que nosaltres no abastem. Aquesta actitud de realisme esperançat no té res a veure amb un optimisme ingenu, que dona per descomptat que tot se solucionarà automàticament sense esforç i sacrifici per part nostra. No, això no funciona. Esperança vol dir implicació dura i treballosa en la transformació positiva de la realitat i, cristianament parlant, en la construcció del Regne de Déu. Pel que fa a les expectatives envers les vacunes per superar la pandèmia, estic convençut que seria il·lusori pensar que tot se solucionarà amb aquestes vacunes sense un canvi profund de mentalitat i actituds. Però també hem de fugir d'una visió negativa envers aquestes realitats, posant-les en dubte o demonitzant-les. Una persona em deia fa poc que aquestes vacunes «ens mataran a tots». Una actitud molt obscurantista. Hem de pensar que l'ajut de Déu ens arriba també a través de les recerques científiques que honestos investigadors realitzen fent fructificar la intel·ligència que Déu els ha concedit. Comencem el nou any amb esperança.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Restauració de la basílica de Santa Maria de Vilafranca

REDACCIÓ

Les parròquies de Vilafranca comuniquen que s'ha aconseguit accedir a una subvenció FEDER (Fons de Desenvolupament Regional Europeu), actualment assumida per la Generalitat de Catalunya, per a les obres de restauració de la basílica de Santa Maria, a Vilafranca del Penedès.

El FEDER és un instrument financer de la Comissió Europea que proporciona ajudes econòmiques per a diverses àrees, com els transports, el medi ambient, la tecnologia de la comunicació, les infraestructures socials, la reconversió industrial o, en aquest cas, la rehabilitació urbana.

La quantitat assignada (392.620,59 euros) correspon a la rehabilitació de la façana sud (ja realitzada) i de la coberta (de

la qual se n'ha executat ja un terç). Això vol dir que aquesta subvenció permetrà afrontar la part restant fins acabar les obres de la teulada. Encara quedaran pendents, segons el Pla Director, altres fases: façana nord, façana principal, interior...

Les subvencions FEDER s'adjudiquen per al 50% del pressupost i requereixen que la part beneficiària contribueixi aportant l'altre 50%. Per aquest motiu es fa necessari continuar la col·laboració de tothom com s'ha fet fins ara: quotes fixes, donatius, loteria, concerts, apadrinament de teules, altres campanyes...

Les obres es portaran a terme durant els primers mesos d'aquest nou any. La Comissió Santa Maria 2020 aprofita per agrair a totes les persones que estan fent possible aquesta obra tan necessària com complexa.

Ara fa un any, el 7 de gener del 2020, del centenari de la concessió del títol de basílica a l'església de Santa Maria per part del papa Benet XV.

Postals des d'Andalusia

El somriure que va evangelitzar un bisbe

Mons. Ginés García Beltrán, bisbe de Getafe, explicava que, quan era bisbe a la diòcesi de Gaudix-Baeza, va visitar una dona gran que des de feia anys estava prostrada al llit. No podia parlar. Escoltava amb interès, ho deia el seu rostre, i sobretot, mirava amb una mirada penetrant. Quan va entrar a l'habitació, la filla li va dir a la seva mare: «Mare, mireu, us ha vingut a veure el senyor bisbe.»

I en un article preciós, publicat després a la revista *Vida Nueva*, el prelat comentava: «Ella em va mirar i només em va oferir un bonic somriure. Aquella dona em va evangelitzar amb un somriure; em va fer sentir l'amor de Déu des de la seva pobresa, des de la seva prostració. Amb aquest somriure em va transmetre que la creu per la qual passava era el veritable camí de la salvació. Em va agrair que, encara que fos per un instant, la fes sentir important. Evangelitzar és transmetre la veritat que abraça la vida de l'home i del món, des de la mirada i la voluntat de Déu. A mi, el somriure d'aquella dona, que Déu havia posat sota la meua cura, em va evangelitzar.»

Boniques paraules del bisbe Ginés, que vaig apuntar en el seu moment, a la meua agenda de notes pastorals. Ara, les recordo amb gratitud i afecte. I és que un somriure ens pot arribar a l'ànima, al mateix temps que ens deixa al cor el somriure de Déu.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Bon Any Nou!

Quan felicitem algú per un any nou, en general, li desitgem que se li compleixin els desitjos i també la pau, l'amor, la prosperitat, la salut, etc., i, lògicament, que l'any que comença sigui millor que l'anterior. Solem tenir certa seguretat que així serà. L'any 2021 convida a tothom a passar una nova pàgina. En primer lloc, perquè desaparegui el Covid-19, que ha canviat tant les nostres vides; sigui per l'eficàcia de la vacuna o perquè quedem immunitzats amb l'expansió d'aquesta pandèmia. També, i sense deixar de recordar els que ens van deixar el 2020, indueix a tenir cura dels que encara estan contagiats o pateixen de les seqüeles de la malaltia.

El 2021 ens mou a demanar un any de prosperitat econòmica en què es recuperin les empreses tancades, s'activin les feines dels que han anat a l'atur o estan en un ERTO. Si el 2020 ha estat un any únic que deixa empremta, volem que el 2021 ho faci de forma extraordinària transferint la tornada a la normalitat a totes les llars i feines. Això sí, amb optimisme i esperança.

CRISTINA CASALS MASSÓ
Esplugues de Llobregat

Empatia

Quina paraula més fàcil de dir, però tan difícil de fer servir. Sembla que, quan la coneixes, té tant significat, que no l'hauríem d'oblidar mai. Però és clar, som humans i, moltes vegades, l'orgull ens traïx. Jo, fins fa uns anys, no vaig saber exactament què significava, encara que la feia servir però no com ara l'entenc. M'ajuda molt i voldria no oblidar-la mai.

La definició més fàcil és: «Plorar amb els que ploren i riure amb els que riuen.» Saber comprendre i que l'altra persona ho percebi; respectar l'opinió dels altres encara que no hi estiguem d'acord, perquè pot ser tan vàlida i respectable com la nostra; si ens demanen consell, donar-lo sen-

se que això signifiqui que el nostre consell és el més vàlid.

Crec que no hi ha ningú més que ningú. Però la vida no ens ho posa tan fàcil com jo ho explico, perquè sempre nedem entre dues aigües i, sense voler, caïem al parany, que és universal.

A la classe d'escola sabàtica, en vam parlar i em va semblar com si l'haguessin fet expressament per a mi. Rosa Falcó va desenvolupar el tema amb exemples tan concrets, i amb tanta naturalitat, que em va fer la impressió que tots hi estàvem d'acord. La veritat absoluta no existeix, encara que creiem que la NOS-TRA és l'única.

PILAR RECHA DABAN
Barcelona

Promoure un Pacte Educatiu

Em preocupa veure les lleis que vol imposar el Govern espanyol, sense consens, ni cessions de cap mena, sense tenir en compte els punts de la Constitució que garanteixen la llibertat d'Educació, la dignitat de la persona i el respecte de les lleis, així com la defensa de la vida, en totes les seves etapes, sense oblidar la llibertat religiosa i els acords vigents sobre la classe de Religió. Tampoc no té en compte el dret dels pares d'educar els seus fills segons la consciència i protegir-los, alimentar-los i donar-los totes les oportunitats per a la seva formació integral.

Tant el projecte de la llei d'Educació, com el de Llibertat sexual deixen entreveure la ideologia de gènere, que nega l'evidència de la realitat.

El papa Francesc promou un Pacte Educatiu, no solament per a Espanya, sinó per a tot el món, que transmeti als nens i adolescents valors positius i coneixements que ajudin a promoure la pau, la justícia i a tenir cura de l'Ecologia integral, sense exclusions.

M. ANTÒNIA GARCÍA
Barcelona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida

«Els litigis amb l'Aragó són un problema polític»

El Museu de Lleida surt novament als titulars dels mitjans de comunicació i no precisament per notícies favorables. El jutjat número 1 de Barbastro ha ordenat lliurar a l'Aragó les 111 obres de les parròquies de la Franja que hi ha actualment al museu abans del proper 15 de febrer. Com a resposta, el Consorci del Museu de Lleida, que s'oposa a aquesta interlocutòria d'execució provisional, ha presentat les al·legacions pertinents. Parlem amb Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida, del passat, del present i del futur de la institució.

L'esperit fundacional del Museu del Lleida continua viu com el primer dia?

El Museu de Lleida va ser creat el 1999 amb la idea de ser una institució al servei del territori i dels seus habitants. El discurs de la sala permanent vol ser un instrument per entendre les Terres de Ponent i, per extensió, una visió global de Catalunya i dels territoris veïns. Aquesta aposta li ha valgut el reconeixement, per part del govern de Catalunya, de Museu d'Interès Nacional. Aquest esperit primigeni ha evolucionat cap a la constitució d'un gran museu d'història de les Terres de Ponent i aspira a adscriure al discurs un seguit de jaciments arqueològics i monuments patrimonials que abasten des de la prehistòria fins a la contemporaneïtat.

El Museu de Lleida és la fusió de dues grans col·leccions d'obres d'art centenàries.

Efectivament. Aquestes col·leccions són la de l'antic Museu Diocesà de Lleida, també conegut com a *Museo Católico del Seminario*, un museu fundat l'any 1893 pel bisbe de Lleida Josep Meseguer i Costa, a imatge i semblança del Museu

«Parlar de litigis en el món cultural al segle XXI és una aberració museològica»

Episcopal de Vic, fundat dos anys abans pel bisbe Morgades. Els principis fundacionals eren prou clars: l'estudi de l'arqueologia cristiana i la formació dels seminaristes, però també la preservació del patrimoni artístic de la diòcesi en uns moments en què els antiquaris estrangers havien descobert la riquesa artística de les parròquies de la zona, amb el perjudici que representava la pèrdua d'aquest patrimoni. L'altra gran col·lecció és l'arqueològica de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, hereva de l'antic *Museo de Antigüedades de Lérida*, fundat l'any 1866 per la *Comisión Provincial de Monumentos Histórico-Artísticos*, i enriquida sobretot per l'activitat del Servei d'Arqueologia de l'Institut a partir del 1942, que actuava a tota la província de Lleida, i amb la creació del Gabinet Numismàtic de la Diputació.

També hi ha altres peces...

Sí, aquestes dues grans col·leccions van ser reforçades per un seguit de dipòsits propietat de la Generalitat de Catalunya (tot el llegat Sixena), del Museu Nacional d'Art de Catalunya, del Museu d'Arqueologia de Catalunya i el dipòsit del Tresor de la Catedral de Lleida. Tot això va convertir el recent Museu de Lleida (inaugurat a finals del 2007) en el gran contenidor patrimonial de la ciutat i del territori i, alhora, en la col·lecció d'un únic bisbat amb més de 800 anys d'història.

De totes les obres que s'hi exhibeixen, quines podria destacar-ne?

Són més de 1.100 les peces que tenim exposades. Amb les obres del Museu de Lleida podem fer un recorregut per la nostra història, des del món visigot fins a l'actualitat. Podríem destacar-ne el baptisteri, la creu i l'encenser de Bovalar (Seròs), dels segles VI-VII; el conjunt escultòric de la portada de l'Anunciata de la Seu Vella, d'inicis del segle XIII; la talla en fusta del Crist de Sant Fruitós de Perves, de finals del segle XIII; la Mare de Déu de les Avellanes, obra del mestre Bartomeu de Robió, del segle XIV; l'única peça conservada dels aixovars de les necròpolis jueves de Lleida és un anell d'or, que hauríem de datar al segle XIV; el conjunt de les cinc taules del gran retaule

de l'església desapareguda de Sant Joan de Lleida, obra de Pere Garcia de Benavarri, entre el 1470 i el 1475; el conegut com a «tern del papa Calixt III», format per una quinzena de peces (capa fluvial, dalmàtiques, casulles, capelló, collarí, estola...); quinze tapissos flamencs, teixits a Brussel·les durant el segle XVI; el tron o cadira prioral de Blanca d'Aragó i d'Anjou, filla de Jaume II i de Blanca d'Aragó, que fou priora del monestir de Santa Maria de Sixena entre el 1321 i el 1347; i un conjunt d'objectes religiosos amb caràcter devocional i de protecció, propietat segurament d'un nen morisc, la família del qual va decidir amagar-lo a les parets de la seva casa de Seròs per evitar que la Inquisició els acusés de blasfems i els empresonés.

Des de fa cinc anys, vostè és el director del Museu de Lleida. Quin balanç faria de tot aquest temps?

Molt positiu. El 2015 el Museu de Lleida havia arribat a un punt complicat com a conseqüència de les retallades pressupostàries que des del 2008 havien afectat totes les administracions públiques, i això suposava manca de recursos per fer front a la gestió d'un equipament tan rellevant per a la ciutat i per a tot el territori de Ponent, retallades que afectaven també l'equip humà del museu, el programa d'activitats, etc. En aquests cinc anys hem revertit tots aquests problemes, hem crescut en el capítol de personal, liderem i coordinem la Xarxa territorial de museus de les Terres de Lleida i Aran, hem rebut diferents reconeixements públics i de la societat civil pel nostre compromís amb la defensa i protecció del patrimoni i hem aconseguit que totes les administracions que formen el Consorci del Museu de Lleida entenguin la rellevància i la necessitat d'aquest museu per articular un discurs tant de caràcter històric com també de gestió integral del patrimoni de les Terres de Lleida.

Això no obstant, no tot és positiu...

Només hi ha un punt negre en aquests cinc anys i ha estat el generat per l'explosió dels litigis amb l'Aragó. Personalment, penso que són més un problema polític,

«El Museu de Lleida ha esdevingut el gran contenidor patrimonial de la ciutat i de les Terres de Ponent»

identitari i d'enfrontament territorial, defensant pretensions de legitimitat patrimonial sense cap base legal i museològica, que no ha considerat mai la bona conservació dels objectes ni el voler buscar fórmules de gestió patrimonial compartida. Tot aquest soroll malintencionat ha permès situar el Museu de Lleida en l'imaginari de tota la societat catalana i l'ha posicionat entre les institucions culturals destacades del nostre país. De les misèries polítiques, n'hem fet una fortalesa per a la institució.

El Consorci del Museu de Lleida (com també el bisbat de Lleida i la Generalitat de Catalunya) va presentar recentment un recurs d'apel·lació contra la sentència relativa al litigi dels béns de la Franja reclamats pel bisbat de Barbastro-Montsó. Tot plegat, una situació ben trista i complexa.

Parlar de litigis en el món cultural al segle XXI, i més concretament en allò que afecta béns que fa més de 137 anys que estan

custodiats, conservats, restaurats, estudiats i difosos pel Museu de Lleida, no és només una situació trista i complexa; és una aberració museològica, un atac a la unitat d'una col·lecció centenària que no té precedents. Sembla com si la justícia civil volgués afegir dolor i més enfrontament entre bisbats, territoris i persones.

Al segle XXI, no aconseguir que institucions públiques i privades puguin arribar a acords que permetin una gestió compartida de les col·leccions, que encara es posi en dubte la bona fe del bisbe Meseguer en l'acció de salvaguarda de tots aquests objectes, que es negui la possibilitat de demostrar per la via civil tot l'esforç d'un bisbe de Lleida com monsenyor Ciuraneta, que va decidir protocol·laritzar totes les accions de compravenda o intercanvi fetes pel bisbe Meseguer, i que es posi en qüestió l'honoradesa de l'actual bisbe en la defensa de les seves col·leccions és del tot malaltís i de males persones.

MAC
Barcelona

L'exposició «Activistes per la vida» està organitzada per l'associació Entrepobles

Autèntics herois

«No m'han amenaçat directament, però persones desconegudes han indagat sobre mi i prop de casa meva han posat persones emmascarades. No entenen que no sentim amor pels diners. El que volem és mantenir purs la nostra vall i el nostre riu per pescar i banyar-nos-hi.»

Són paraules de Rosalina Domínguez, indígena lenca que viu a Río Blanco, població situada al departament hondureny de Cortés. Tresorera del Consell Cívic d'Organitzacions Populars i Indígenes d'Hondures, la Rosalina afirma que «hem foragitat la por de les nostres vides i mantenim l'energia per continuar lluitant».

És un dels quaranta testimonis colpidors que formen part de l'exposició *Activistes per la vida*, del prestigiós fotoperiodista Gervasio Sánchez, sobre activistes de drets humans i ambientals que veuen perillar la seva integritat física a l'Amèrica Central. Organitzada per l'associació Entrepobles, la mostra es pot visitar fins al proper 14 de març a l'Arts Santa Mònica de Barcelona.

A través de fotografies, textos i audiovisuals, se'ns explica la història d'homes i dones que viuen amenaçats de mort per la defensa que fan del territori i la natura, dels drets de les dones i de

les llibertats ciutadanes. Una defensa que entra en conflicte amb els interessos de grans empreses o grups transnacionals que operen amb impunitat per a l'extracció dels recursos naturals i les matèries primeres —sobretot de mineria, monocultius i hidroelèctriques— a Hondures i Guatemala, dos dels països més violents del món.

«Una de les coses que més m'ha sorprès és la valentia amb què els activistes, homes i dones, lluiten contra un món criminal ple de sicaris que maten sense pensar-s'ho dues vegades», posa en relleu Gervasio Sánchez, guardonat amb el premi Nacional de Fotografia el 2009. Va treballar durant quatre mesos, entre el 2018 i el 2019, sobre el terreny a Hondures i Guatemala per concebre aquesta magnífica exposició.

Mitjançant la cooperació solidària, l'educació emancipadora i la incidència política, Entrepobles —associació constituïda l'any 1988 pels comitès de solidaritat amb l'Amèrica Llatina— promou la transformació social juntament amb organitzacions i moviments socials alternatius d'arreu del món, generant aliances i xarxes de suport mutu per al ple exercici de les sobirania socials, els drets humans i els drets de la natura.

Fotografies, textos i audiovisuals integren la mostra.

Arts Santa Mònica

Mn. Isaïes Riba: l'humor com a pastoral

Tortosa quan tenia 11 anys. Va rebre l'ordenació presbiteral (1965) i va començar l'activitat pastoral com a prefecte, professor de música i de francès, i director espiritual dels menors fins al 1973. Després fou director espiritual del Seminari Major. Els qui vam estar al Seminari recordem que quan teníem qualsevol dificultat, ja fos espiritual o no, acudíem a ell, que buscava temps per atendre'ns i donar la millor solució al que li plantejàvem.

Cal destacar les activitats apostòliques, com a vicari o com a rector, a tres parròquies de Tortosa, primer al Sant Crist de la Catedral, després a la Mare de Déu dels Dolors i, finalment, a Sant Blai. Va ser escollit també uns anys com a arxiprest del Baix Ebre.

Havia obtingut el títol de professor de música, especialitat piano, i es va llicenciar en Dret Canònic per la Universitat de Navarra. També s'encarregava del servei musical com a organista a la catedral, on fou beneficiat (1976-1999) i, després, canonge (1999-2020).

Mossèn Isaïes Riba ha estat una persona popular. El 2018, l'Associació de Veïns Centre-Nucli Històric de Tortosa va concedir-li el premi Sant Blai, per la seva proximitat i atenció a totes les persones del barri.

El 30 d'octubre del 2020 vam imaginar que aquell somriure i humor pastoral havia aplegat al Cel amb l'arribada d'un home senzill, de tracte exquisit, intel·ligent, amant de la música i, sobretot, sacerdot amb una vida guiada per una vocació espiritual i religiosa. L'endemà, el bisbe de Tortosa glossà el tarannà de mossèn Isaïes, «un sacerdot proper a les persones, ple d'humanitat, que ha servit els fidels durant 55 anys, sempre preocupat d'acostar-se a ells, perquè ells estiguessin més a prop de Déu». Va ser enterrat al cementiri de Sant Mateu, el seu poble.

Són molts els alumnes, joves, laics i capellans que el van tractar. Alguns recorden les visites que feia a les seves llars per parlar amb els pares d'aquells aleshores joves seminaristes durant les vacances.

El seu traspàs ha omplert molts d'un sentiment de tristesa, però també d'afecte i agraïment. Que Déu li doni el repòs etern i que la llum perpètua l'il·lumini.

Isaïes Riba i Cucala va néixer el 17 d'octubre del 1942 a la vila de Sant Mateu (Baix Maestrat), fill de Manuel Riba Cano i de Magdalena Cucala García. La mare va morir molt aviat i ell va anar a viure amb el seu oncle mossèn Lluís Riba Cano, que feia de capellà durant la postguerra a Gandesa, Prat de Comte, la Fatarella... On també s'havia traslladat la seva àvia, que els atenia tots dos. Els primers anys escolars els visqué a la Terra Alta, on va fer gran amistat amb els xiquets del poble.

Va entrar al Seminari diocesà de

JOAQUIM MONTCLÚS I
F. DIEGO ESPUNY

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

El gel de l'oceà Àrtic, des de l'any 1979, ha retrocedit un 12,3% per dècada.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Augment preocupant del nivell de l'aigua dels oceans

L'escalfament del nostre planeta provoca que es fonguin moltes capes de gel de la Terra; glaceres i plataformes glaçades van aprimant-se o desapareixent. És cosa ben sabuda. Una de les conseqüències és que s'eleva el nivell dels mars. I quin és el resultat? Que els territoris costaners es troben exposats a una intrusió marina perjudicial en molts aspectes; no sols perdre la casa, que se'ls inundarà, sinó que també es produirà el deteriorament d'ecosistemes litorals que els ajudaven a viure. El càlcul dona que uns 680 milions d'habitants estan amenaçats. Per molt exagerada que sembli aquesta xifra, és la que ens dona l'informe redactat pel Grup Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC) de l'ONU.

I és que els càlculs s'han fet amb rigor. El nivell mitjà de les aigües del mar va pujar només 16 cm entre el 1902 i el 2015, però al començament l'augment era de 1,4 mm l'any i ara és de 3,6 mm, i continua creixent, de tal manera que, fins i tot amb mirada optimista, serà d'uns 43 cm en total cap al 2100. Però si no es deturés gens la contaminació atmosfèrica pels gasos que s'emeten, ja s'arribaria cap als 80 cm. I encara hi ha altres calculistes que diuen que seria pràcticament d'un metre, i és que aquesta contaminació fa que s'escalfi la terra, cosa que provoca el desglaç de l'Antàrtida i de les glaceres que hi ha a tants llocs

del planeta. Si la temperatura mitjana augmentés 3°C, sembla que aquest desglaç acabaria produint-se en totalitat. Per això s'ha instat els governs de les nacions que facin el que calgui per aconseguir que s'aturi l'emissió de gasos que provenen de combustions (cal que els cotxes siguin elèctrics i moltes altres coses).

Ara com ara, el panorama no és gaire optimista. A part del que hem dit de l'Antàrtida, el gel de l'oceà Àrtic, des de l'any 1979, ha retrocedit un 12,3% per dècada i una cosa semblant passa amb la neu situada sobre les terres àrtiques. Pel que fa a les glaceres, si no es posa fre a l'escalfament, es preveu que cap al 2100 hauran minvat de massa entre un 18% i un 36%, cosa que afecta uns 670 milions de persones que viuen a les regions d'alta muntanya i depenen de les glaceres per abastar-se d'aigua. Pel que fa als terrenys de permagel, ja sabem que el que passarà, si no canvia la situació, és que cap al 2100 més del 25% s'hauran convertit en llocs de llot amb l'alliberament de molts milions de tones de gas carbònic i metà, que contribuiran a l'acceleració del canvi climàtic.

Això és el que ens diuen els experts, que han fet els càlculs. Nosaltes només hi podem dir que el nostre desig és que tant de bo els governs en facin cas i la cosa es pugui frenar d'alguna manera o almenys evitar que s'acceleri. Cal salvar el nostre planeta!

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

jpallarespersonat@gmail.com

A *Gent de Casa*, cada vegada procurem apropar-nos més a personatges dels quals alguns lectors puguin eliminar-ne un record viu. I amb les aportacions a la secció de *Cartes*, que agraïm de tot cor, enriquir la biografia de la persona.

Jaume Vergés i Espinàs va néixer a punt d'esclatar la guerra civil, el 13 de maig del 1936, a Sant Julià de Vilatorrada, una guerra que el marcaria profundament perquè hi moriren quatre familiars, entre ells el seu pare.

Acabada la guerra, una greu caiguda el deixà molts anys immobilitzat. No va poder tenir una infantesa com la d'altres nois. La recuperació fou molt lenta. Quan tenia setze anys, va ingressar als Fills de l'Immaculat Cor de Maria, els Missioners Claretians. Va fer vots temporals el 1955 i els perpetus, el 1961. Ple d'esperit claretà, va passar per les comunitats de Cervera, Solsona, Sallent i Vic, i arreu va deixar petjada pel seu caràcter i la seva empenta en les tasques d'animació cultural; també en l'acompanyament de la litúrgia o en els grups de fe.

Va ser a Solsona, on arribà el 1968, i hi va animar un seguit d'activitats culturals de tota mena: des de teatre fins a cant, passant per activitats a l'aire lliure, com colònies i esplais, sense descuidar el cinema o les sortides culturals. Va fundar i dirigir la Coral Infantil Riallera.

Fins al 1981, el germà Jaume va romandre a Solsona. Després va ser destinat a Sallent, el poble natal del fundador de la seva congregació, sant Antoni Maria Claret, on va continuar amb el mateix tarannà que a Solsona. Va activar o mantenir activitats culturals i de lleure, i també pastorals. Hi va crear una nova coral infantil, Saltirons del Llobregat. El 1990 va passar a Vic, l'etapa més llarga del seu ministeri — un quart de segle —, on no va minvar el seu esperit emprendedor: el santuari, que conté el cos del fundador, i el seu museu.

El seu vincle amb Solsona, però, no s'estroncà. Els infants i joves que ell havia format, feia tres o quatre dècades, eren, l'any 2005, els pares de les noves generacions i servaven un gran record de la seva obra. Arran d'una iniciativa popular, l'Ajuntament de Solsona li atorgà el títol de fill adoptiu de la ciutat.

Va romandre a Vic fins al 2015, quan, ja a prop de fer vuitanta anys, se'n va anar a viure a Barcelona, a la comunitat assistencial dels Claretians.

El germà Jaume moria, als vuitanta-un anys, el 19 de gener del 2018. A les seves exèquies, el 21 de gener, a la parròquia del Cor de Maria de Barcelona, acudiren nombroses persones dels pobles on havia realitzat l'apostolat.

Ajuntament de Solsona

L'Ajuntament de Solsona li va atorgar el títol de fill adoptiu de la ciutat.

GENT DE CASA

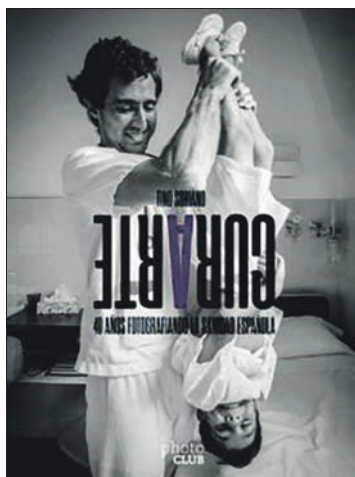
El germà Jaume Vergés i Espinàs

JOSÉ MARÍA SIMÓN CASTELLVÍ

Profesión: curar, aliviar, consolar
GPI, 2020, 239 pàg.

L'autor ha volgut recollir alguns dels seus articles sobre la professió mèdica i sobre la vida humana. També vol ser una aportació a la comprensió de l'ésser humà des del punt de vista d'un metge que exerceix cada dia, que estudia i que s'interessa per les qüestions més candents de la naturalesa humana.

TINO SORIANO

CurArte / 40 años fotografiando la sanidad española
Photo Club (Anaya), 2020, 196 pàg.

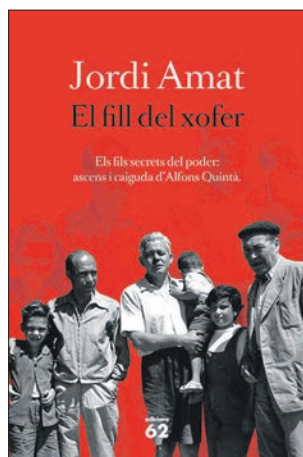
CurArte és un agraïment als professionals que vetllen per la salut dels altres. Un llibre irrepetible amb imatges que revelen històries d'amor, de generositat, d'heroisme i d'improvisació. Celebrem 40 anys de la sanitat espanyola, un dels models més lloats del món, que Tino Soriano ha tingut la perseverança de retratar al llarg de la seva dilatada carrera professional.

RODOLF PUIGDOLLERS I NOBLOM

Els nombres en el Nou Testament
CPL, 2020, 240 pàg.

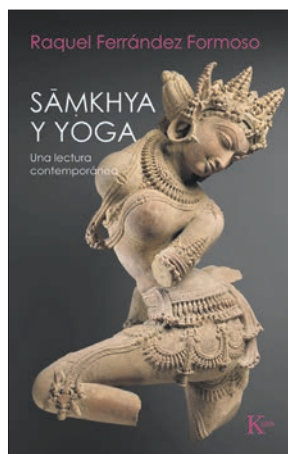
«Els nombres ens ajuden a interpretar la realitat», aquesta afirmació de l'autor avui ens resulta sorprenent, en un món poc procliu a la simbologia, que ha perdut el contacte amb la narració oral i que tendeix a llegir amb rapidesa i en diagonal. Dotze tribus, dotze apòstols, dotze portes, dotze àngels, dotze estrelles, dotze legions... fan pensar.

JORDI AMAT

El fill del xofer
Edicions 62, 2020, 261 pàg.

A la Catalunya dels anys en què Jordi Pujol guanyava les eleccions i els mitjans construïen la imatge d'un oasi, la trajectòria del periodista i advocat Alfons Quintà reflecteix una perversa cruïlla d'assetjament i poder, diners i tràfic d'influències. Quintà va desenvolupar una carrera periodística fulgorant però plena de clarobscurs inquietants.

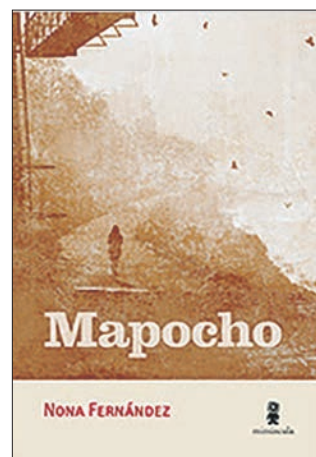

RAQUEL FERRÁNDEZ FORMOSO

Sāmkhya y yoga
Kairós, 2020, 312 pàg.

Aquesta obra convida a pensar aquestes dues filosofies clàssiques que són de vital importància per als practicants del ioga perquè representen un estudi de la ment humana i dels processos cognitius que el practicant travessa en el seu camí cap a l'autoconeixement.

Una revisió lúcida dels clixés sobre Orient.

NONA FERNÁNDEZ

Mapocho
Editorial Minúscula, 2020, 248 pàg.

Mapocho és el nom d'un riu que neix a la serralada andina i que travessa la ciutat de Santiago de Xile. El llibre s'endinsa a les regions més fosques del passat d'aquesta ciutat i de tot un país, per relatar el destí de la protagonista, la magnètica Rucia. Un llibre que ha situat Nona Fernández entre les narradores contemporànies més rellevants.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreu.sotorra@gmail.com

Les actrius Maria Rodríguez, Cristina Genebat i Elena Tarrats, en una de les escenes de «Les tres germanes» del Teatre Lliure.

Tres diamants que espurnegen

El director Julio Manrique ha tingut temps de deixar en xup-xup la seva primera idea d'acostar-se al món de Txékhov i el de *Les tres germanes*. Hauria optat pel mateix plantejament si l'obra s'hagués estrenat quan tocava, la temporada passada, en plena onada inicial del coronavirus? Ha servit aquest temps en repòs, assetjat pel perill global exterior, perquè la idea originària de l'adaptació hagi pres ara més força? Es miraria de la mateixa manera la gran peixera escenogràfica de vidre que potser hauria estat considerada abans un capritx i que ara ha estat reconeguda com una metàfora de la bombolla que encercla tantes famílies, com la família Prózorov de *Les tres germanes*?

Moscou, Moscou, Moscou... Un miratge. Però Moscou és un desig des-

conegut més que una ciutat mítica per fugir de la bombolla que els/ens empresona? Els estralls del canvi climàtic planen per damunt de la gran peixera de vidre i condicionen el discurs, les discussions, les reflexions i els ideals de tots els personatges. Julio Manrique, Marc Artigau i Cristina Genebat han adaptat *Les tres germanes* fugint del clíxe clàssic i creant-ne un de nou, adaptat a la més estricta contemporaneïtat. Els canvis d'alguns moments escènics i algunes esporgades de text són subtils i eficaços. Tot i així l'obra és tan densa com fresca i se'n va més enllà de dues hores. L'airada txékhoviana es manté.

L'èpilog —per a espectadors amants de sorpreses finals— és un risc personal de l'equip adaptador, una mena de signatura perquè se sàpiga qui és el responsable de tot plegat. Els riscos s'agraeixen —i sempre hi han de ser— ni que a vegades no s'entenguin del tot. Els militars russos txékhovians han passat a millor vida i s'han intercanviat per gent rasa de laboratori, gent de docència i gent de projectes urbanístics. Més propers. Més segle XXI. Més societat de serveis. Quan una obra es converteix, a més, en un espectacle ben aconseguit de direcció d'actors, ho té tot guanyat. *Les tres germanes* són tres diamants que espurnegen: Olga (Cristina Genebat), Maixa (Maria Rodríguez) i Irina (Elena Tarrats). La troupe de Julio Manrique ha esclatat com un doll d'una font d'energia enmig d'una temporada teatral esqueixada.

© Silvia Poch

AMB BON HUMOR

«**LES TRES GERMANES**»,
d'Anton Txékhov
INTÈRPRETS: Mireia
Aixalà, Joan Amargós, Ivan
Benet, Carme Fortuny,
Cristina Genebat, Jordi
Rico, Marc Rius, Maria Ro-
dríguez, Lluís Soler i Elena
Tarrats
DIRECCIÓ: Julio Manrique
Teatre Lliure Montjuïc,
Barcelona.
Fins al 17 de gener

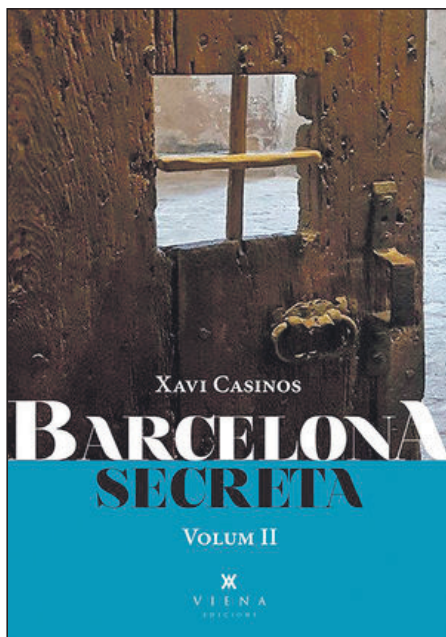

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

60 propostes per satisfer la curiositat

XAVI CASINOS
Barcelona secreta
Volum II
Viena, 2020, 253 pàg.

No sé si «els carrers seran sempre nostres», però el cert és que, si els volem conèixer, ens hem d'ajudar dels llibres que en parlen. Certament, Barcelona és una ciutat privilegiada en aquest afer.

Aquest segon volum que ens brinda Xavier Casinos mereix que el tingueu molt en compte si heu de fer un obsequi o per gaudir-ne vosaltres mateixos. Primer, perquè està molt ben editat, ple de gravats i bona informació que moltes vegades us sorprendran. Segon, perquè, ja que no podem escampar gaire la boira, res millor que fer un volt per la Ciutat Comtal i descobrir-hi alguns «secrets» que segur que us havien passat per alt i que només una mirada atenta ens els farà descobrir.

Hi ha secrets per a tots els gustos i escampats per molts barris. Uns, dels primers temps de la ciutat i, altres, també antics, o no tant, incardinats en llocs per on hem passat mil vegades i no els hem vist. És més, ni ens imaginàvem que hi fossin.

De cada lloc, l'autor ens explica, de forma breu i clara, el motiu de la tria i, creieu-me que val la pena. Si ja el coneixíeu, el mirareu des d'una altra perspectiva, més culta, més ben informada i, per tant, més entenedora.

Un índex us ajudarà a escollir quin lloc visitar i uns plànols us assenyalen on trobar-lo. 60 propostes que us ompliran els caps de setmana, o altres moments d'esbarjo, per satisfer la curiositat de saber com és aquesta gran ciutat de misteris i anècdotes que va des dels romans fins a fa ben poc. Parlar-vos d'un lloc concret seria llevar motius de curiositat. Sí que us puc dir que, tot i trobar-ne molts a la ciutat antiga, altres van de Collserola a mar i de Sants-Montjuïc fins a Sant Andreu. Bones passejades!

Aquest llibre és, sens dubte, una bona companyia per gaudir i passar l'estona.

RAUXA

Esperança i acció

Un dels trets més visibles i distintius del cristianisme és l'atenció als que passen necessitat. Des de les primeres comunitats apostòliques fins a sants contemporanis com Teresa de Calcuta o les nombroses entitats socials cristianes d'avui, allà on hi ha Església, els més pobres no queden mai deseparats. Aquest afany de justícia social, aquest deure ètic fonamental és compartit per moltes persones d'altres religions i fins i tot per no creients. Hi ha alguna cosa de profundament humana en aquest esperit de servei desinteressat cap als altres que fa que sigui una actitud comuna en qualsevol temps, lloc i cultura.

I tanmateix, en el cristianisme la caritat adquireix unes característiques que li són molt pròpies. Per a tot cristià, el pròisme és fill de Déu, un germà amb qui comparteix la mateixa dignitat, i que per amor va ser salvat per Jesús a la creu. Justament perquè, abans que fem res, Déu ja ha apostat per nosaltres, per al cristià no hi ha mai res perdut. Fins i tot quan l'estricta lògica humana ens faria tirar la tovallola, davant de les situacions personals i socials més fosques el cristià sap que hi ha una esperança més enllà de les evidències i, per tant, actua en conseqüència; no abandona els que ja semblen perduts, sinó que s'hi aboca encara més. Qui creu en Crist és ben conscient de la cruesa de la realitat, de la duresa del dia a dia de moltes persones, però malgrat tot no desespera; sap que tot això ho carrega Aquell que ens ha estimat gratuïtament, Aquell que ho capgira tot, l'únic que és capaç de transformar la fosca en llum.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

OMP

Amb motiu de la propera beatificació de Paulina Jaricot, Obres Missionals Pontífiques de França ha creat una pàgina en castellà dedicada a aquesta dona: <http://paulinejaricot.opm-france.org/?lang=es>.

Altres bisbats

NADAL

Fins al **divendres 15 de gener** es pot visitar la mostra de les 21 nades (il·lustració i poesia catalana) de la col·lecció promoguda per Joan Rios i Masanell a la Casa de la Vila d'Elna. Més informació: riosmasanell@gmail.com.

Barcelona

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dilluns 11 de gener**, a les 19.00, Dilluns dels Drets Humans sobre *Emergència climàtica: camins de transició ecosocial*; el **dijous 14**, a les 19.00, grup de lectura sobre *El Napoleó de Notting Hill*, de Chesterton, amb David Fernández; el **dissabte 16**, a les 10.00, reflexió sobre *Buscar sortides a un món impossible* a càrrec de Bernardo Pérez. Més informació: tel. 933 172 338.

INTERIORITAT

El **dijous 14 de gener**, a les 19.30, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco; el **dissabte 16**, a les 10.30, espai de silenci i pregària. Més informació: tel. 934 291 803.

SILENCI CONTEMPLATIU

El **dissabte 16 de gener**, a les 10.30, trobada guiada per Beatrice D'Cunha a l'espai d'interioritat Francesc Palau de Barcelona; el **dimarts 19**, a les 19.00, Jaume Duran reflexiona sobre *El cuidado de la condición humana*. Inscripcions: centre@es-painterioritatpalau.com.

Girona

MÚSICA ANTIGA

El **diumenge 10 de gener**, a les 19.00, concert de Nadal de música antiga a l'auditori de la Mercè de Girona.

VOCACIONS

El **dimarts 12 de gener**, a les 16.30, pregària per les vocacions sacerdotals a la basílica de Sant Feliu de Girona.

Terrassa

HAENDEL

El **diumenge 10 de gener**, a les 17.30, *El Messies* de Haendel arranjat per a orgue a la parròquia de Sant Esteve de Granollers.

MONESTIR DE SANT CUGAT

El **divendres 15 de gener**, a les 21.00, *El Cant de la Sibila* amb Ensemble Contratempo a l'església del monestir de Sant Cugat del Vallès.

ELS PASTORETS

El **diumenge 17 de gener**, a les 17.30, els Pastors de Folch i Torres al Teatre Sant Vicenç de Sabadell.

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 15 al 17 de gener** taller *Meditació contemplativa: immersió en la immensitat* amb Miriam Subirana. Més informació: info@covamanresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè que el Senyor ens doni la gràcia de viure en plena fraternitat amb germans i germanes d'altres religions

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Pilar Casals, Agustí Codinach, Carme Escalas, Pere Fàbregues, F. Diego Espuny, Pere Ferré, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Joan Guiteras, Josep Maria Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Joaquim Montclús, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Mar Pérez, Josep Oriol Pujol, Quique, Rafa Sanahuja, Lluís Serra, Teresa Solà, Mercè Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Gabriel Villa-real, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

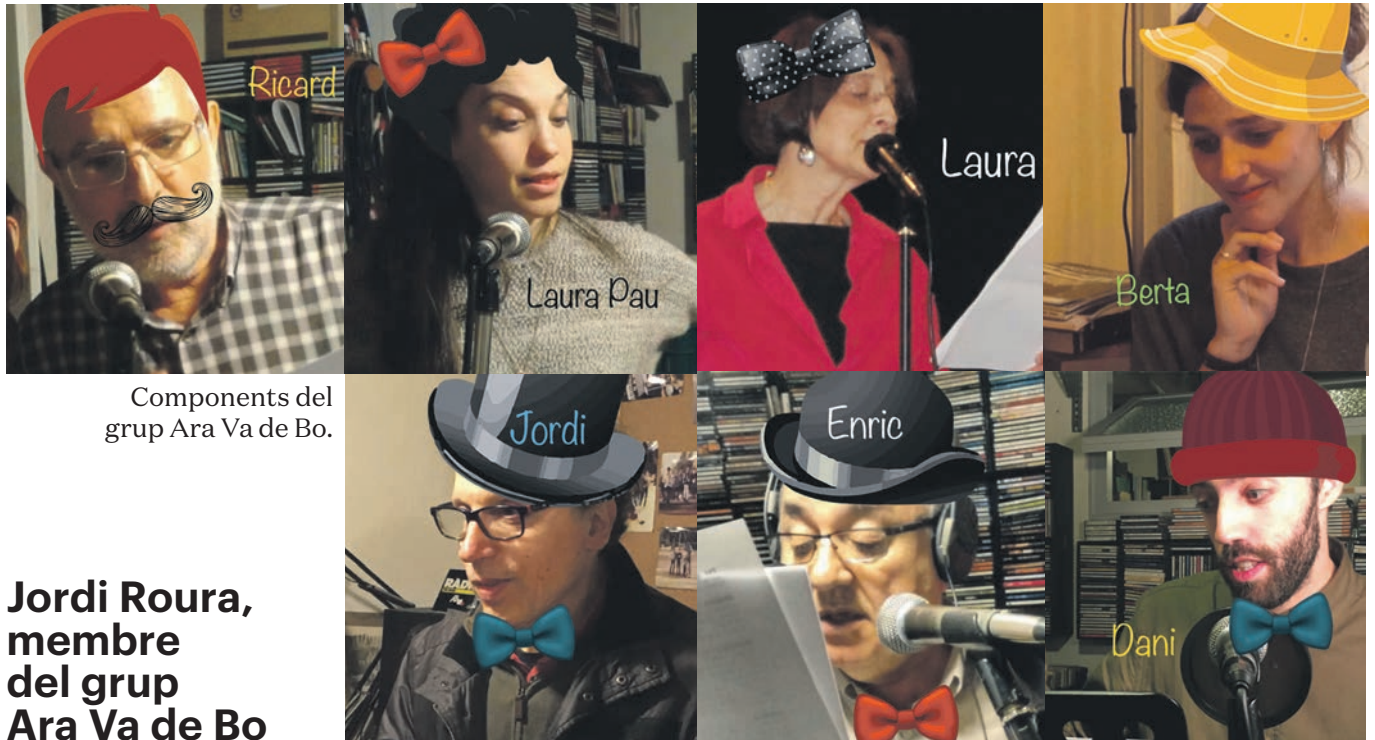
Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

RAFA SANAHUJA

Components del grup Ara Va de Bo.

**Jordi Roura,
membre
del grup
Ara Va de Bo**

«La cultura és un sector absolutament precari»

Des de l'any 2011, el grup Ara Va de Bo ofereix a Ràdio Estel el programa *El gripau blau*. S'emet els dissabtes i els diumenges, a dos quarts de nou del matí, i va adreçat al públic infantil, a través de propostes de gastronomia, poesia, música i contes. Ara ha sortit a la venda un disc solidari en què el grup Ara Va de Bo recull els millors moments del programa de Ràdio Estel. Els beneficis aniran destinats a l'Hospital de Sant Joan de Déu. Jordi Roura és l'ànima del grup Ara Va de Bo i també del programa *El gripau blau* de Ràdio Estel. Més informació: aravadebo.cat.

Què podem trobar al disc, que s'ofereix amb finalitats solidàries?

La proposta té un format de disc, però no ho és del tot. Teníem, com a grup, molt material pendent de sortir, inèdit, i sobre el qual vam seguir treballant a través del programa que ens va oferir Ràdio Estel. Hem anat guardant aquestes peces i iniciatives que no podíem desenvolupar bé per manca de temps. I si calculem que, des del 1971, quan

va néixer Ara Va de Bo, han passat pel grup 80 persones entre actors, músics, dansaires i altres col·laboradors, en retirar-nos de l'escenari, vam aconseguir la participació d'artistes joves i veterans, per a un projecte d'educació i de cara a les escoles. El que passa és que, el 1971, fèiem animació infantil, però ja els darrers anys hem optat pels espectacles familiars.

El disc té la virtut que és un projecte, entroncat a les escoles, en què participen els nens de manera creativa, i l'han treballat amb els mestres i els pares. El CD és un acte d'agitació cultural, per posar en marxa la creativitat. A més, tots els beneficis van cap a una entitat tan important i que aglutina tant com és l'Hospital de Sant Joan de Déu, especialitzat en el tractament sanitari als nens.

Com valora el moment que travessa la cultura?

Ho explico amb un exemple. En el disc, surt la veu de Laura Pau, que és una gran actriu i que està patint el moment. Ens explica que, per poder actuar, ella i els seus companys

han d'abaixar els preus i fer-se proves PCR constants, mentre que els ajuntaments els cancel·len els cicles i, en resum, tot és molt complicat. I a més, tot passa en una època en què el sector de la cultura està molt més preparat que mai. Estem més preparats i també en sortim més malparats. Jo crec que les institucions no contempen el món de la cultura amb gaire afecte. Atén determinades coses però, quan venen mal dades, el sector ha quedat molt desprotegit.

Creu que s'ha tractat la cultura de manera justa?

Ara mateix la cultura és un sector absolutament precari, tot i que és més professional que mai, però els seus treballadors són els primers que reben els cops. Hi haurà companyies que es desfaran i altres que estan tocant o actuant al carrer perquè no poden pagar el lloguer.

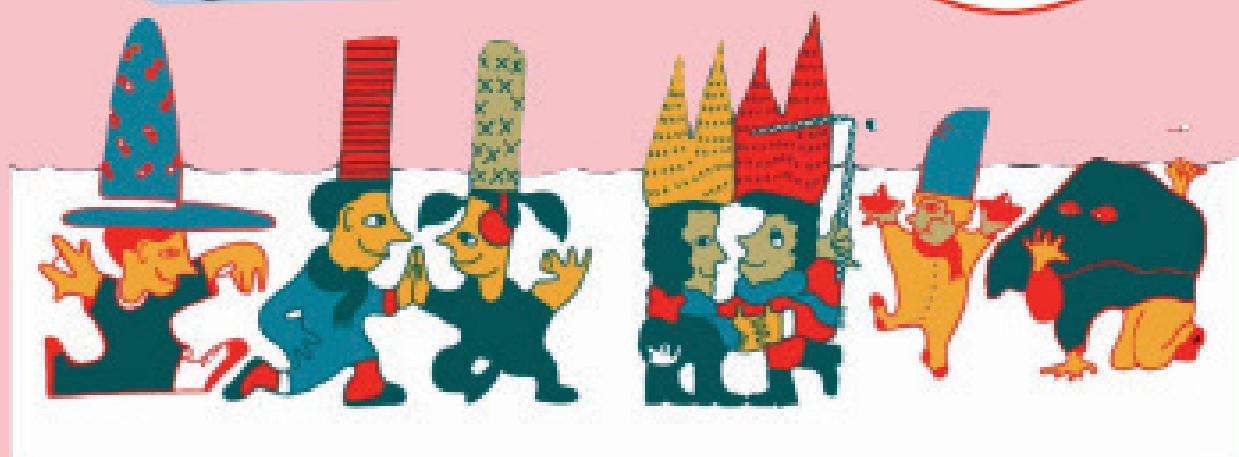
Com valora les ajudes econòmiques directes?

Diria que hi ha un mal plantejament. Quan existeixen eines tan potents, com les escoles de teatre, s'ha de mirar de protegir-les, però no pas quan arriba un problema, sinó abans. Quan la cosa es torça, ja ningú no se'n recorda. També passa en el món de la ràdio, per exemple. Les millors veus del nostre país han mort soles i en la misèria. És molt fort.

"ARA VA DE BO i amics"

Ei, família! Ja sabeu que ha
sortit el **CD del GRIPAU BLAU?**

El del programa de **Ràdio Estel!**

El CD de les sessions d'El Gripau Blau
a Ràdio Estel (2011-2020)